The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago. Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexiko $2.00 per year.
Subscription to Foreign countries..... $3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Adress all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

Sanvaitinis Laikrasztis
'LIETUVA'
Išeina kas Pétnyčią, Chicago, Ill.
Prenumerata Suvien. Valstijose, Kanadoje ir Mexiko ant metų $2.00.
Kitose Viešpatystėse „ „ $3.00.
Prenumerata turi buti iš viršaus apmokama.
Apgarsinimų srokės gausnamos per laiką.
"Lietuva" spaudina visokias Knygas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuogeriausiai.
Visuose reikaluose adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 23 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 3 d. Sėjos (June) 1904 m. Metas XII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Karė Maskolijos su Japonija.

Drąsa japonečių ant jurių po nužudymui dviejų laivų lyg sumažėjo. Iš tikro japoniečiai užpereitą sanvaitę nužudė du dideliu karišku laivu: „Hatause", su kuriuom pražuvo 61 oficjeras ir 378 jurininkai ir „Yoshina", su kuriuom pražuvo 235 žmonės. Užtai ant sausžemio drąsa jų dar labiau pasididino.

Pereitą sanvaitę laikraščiai pagarsino, jog nuo šiaurių japoniečiai tyčia sugrąžino per toli nužengusią kariumenės dalį. Maskoliai, sykį pasitraukę, bandė atgal atgauti nužudytas pozicijas ir matydami, kad japoniečių niekur nėra, žengė drąsiai pietų linkui, nesitikėdami kilpų ir pavojaus. Tuom tarpu tokios kilpos buvo parengtos terpkalnėj. Viršunės kalnų buvo japoniečių užimtos. Jie nepasirodė, kol maskoliai ne įėjo iki pusei terpkalnės. Tąsyk jie iš sustatytų ant kalnų kanuolių į sugrustas maskolių eiles pradėjo šaudyti. Terp maskolių užgimė baisus sumišimas. Terpkalnėj jie nužudė 15000 kareivių ir daug kanuolių, arklių ir vežimų su amunicija.

Kitas dar svarbesnis maskolių nepasisekimas buvo aplinkinėse Port Arthuro. Išlipęs su 60000 kareivių ant pussalio Liao Tung, japoniškas jenerolas Oku užpuolė tuojaus ant maskolių sudrutinto miesto Kintchau. Mušis traukėsi 11 valandų ir pasibaigė tuom, kad japoniečiai užėmė miestą; maskoliai pasitraukė ant Nanshan kalvų; tą poziciją maskoliai laikė už nepergalimą, nepaimamą. Japoniečiai vienog nepasiganėdino užėmimu miesto Kintshan, bet užpuolė ir ant sudrutintų Nanshan kalvų. Kelis jų užpuolimus maskoliai numušė, bet japoniečiai, sykį numušti, atnaujino vėl užpuolimą. Žemės kareiviams padėjo sunkių kanuolių šuviai nuo keturių kariškų laivų. Maskoliai galutinai likosi nuo Nanshan kalvų nuvyti, bėgo jau be tvarkos, paliko japoniečiams 68 sunkias kanuoles ir 10 mašininių. Iš viso maskoliai Azijoj turėjo 650 kanuolių, o iš to skaitliaus iki šiol penkta dalis pateko japoniečiams. Kintshau ir kalvos Nanshan buvo parengtos apgynimui Port Arthuro. Dar aplink tą tvirtynę maskoliai turėjo antrą atsigynimo liniją, bet sumušti ant kalvų Nanshan, kurias laikė už nepaimamas, antrą liniją be mušio atidavė japoniečiams. Mušyje po Kintshau dalyvavo ir garnizonas Port Arthuro, kurį į pagelbą užpultiems atvedė patsai Port Arthuro apginėjas, jenerolas Stoessel. Iš visų aplinkinių maskoliai likosi nustumti į Port Arthurą, o visas pussalis Liao Tung, išėmus vienos Port Arthuro tvirtynės, yra jau japoniečių rankose. Prie tos tvirtynės jau japoniečiai prisiartino vos ant kanuolių šuvio, taigi ant 10 angliškų mylių.

Savo nuotrotas paskutiniuose mušiuose po Kintshau, Nanshan ir Talienwan japoniečiai paduoda ant 3500 užmuštų ir pašautų. Kiek tuose mušiuose kareivių nužudė maskoliai, nežinia. Japoniečiai ant mušio lauko rado 500 užmuštų maskolių, o dalį jie spėjo užkasti; pašautus paėmė su savim. Reikia todėl manyti, kad nuotrotos abiejų pusių beveik lygios, o paprastai veržiantis tvirtynę žudo daugiau, negu ją ginantis; jeigu šitame atsitikime nuotrotos beveik lygios, tai tas išpuola per tai, kad japoniečių ir ginklai geresni ir vadovai sumanesni.

Maskoliškas randas apie paskutinius mušius, jeigu nuo savo jenerolų gavo kokias žinias, tai jų negarsina, bet ir nedrysta užginti žinioms japoniško rando. Maskoliška karės ministerija teisinasi, kad Port Arthur apstotas, telegrafų dratai perkirsti, todėl negali gaut teisingų žinių apie paskutinius mušius. Gal but teiposgi, kad teisingos žinios teip randui nemalonios, kad jis jų garsinti nedrysta.

Ką dabar darys toliau japoniškas jenerolas Oku, nežinia. Nežinia, ar jis per šturmą bandys veržti Port Arthurą, ar gal, perkirtęs privežimą maisto, stengsis priversti užsidariusius tvirtynėj maskolius iš bado pasiduoti. Laukti vienog kol pabaigs maistą, reiktų ilgai, per tą laiką gali ateiti maskoliška kariška laivynė iš Baltiko ir Juodųjų jurių. Angliškų laikraščių korespondentai todėl mano, kad pirm išplaukimo iš Europos ten esančių maskoliškų kariškų laivų, japoniečiai bandys per šturmą nuo sausžemio veržti Port Arthurą ir Vladivostoką. Paėmus tuos portus, stovinti juose maskoliški kariški laivai turėtų arba pasiduoti japoniečiams, arba laivynės viršininkai turėtų pats išnaikinti visus kariškus laivus, kad jie nepatektų į priešų rankas; tąsyk nebutų galima siųsti laivų ir iš Europos, nes jie neturėtų kur prisiglausti, jeigu visi sudrutinti maskoliški portai butų japoniečių rankose. Ką iš tikro darys japoniečiai, tą neužilgio pamatysime. Dabar vienog, turbut, tankiau išgirsime apie svarbesnius mušius negu iki šiol.

Nuotrotas maskoliai turi ne vien Azijoj, bet ir Europoj. Paryžiaus laikraščiai praneša, buk Kronstadto porte likosi išnaikintas vienas iš didžiausių maskoliškų kariškų laivų „Orel". Kas jį išnaikino, nežinia: vieni mena, buk japoniški agentai, kiti apkaltina prilankius japoniečiams finlandiečius. Kaip ten nebutų — visgi kalčiausi yra caro tarnai, laivynės viršininkai, kurių pareiga saugoti laivus.

Į pagelbą užsidarusiems mieste Dalny, kuris, kaip dabar pasirodo, dar japoniečių neužimtas, maskoliai buvo išsiuntę didelį kariską laivą „Bayan" ir trįs mažesnius. Jiems prisakyta buvo išardyti porto įtaisymus. Į tą tarpą prie miesto nuo sausžemio prisiartino skaitlinga japoniška kariumenė, o nuo jurių atplaukė 14 japoniškų kariškų laivų. Maskoliški kariški laivai negali ištrukti ir turi arba pasiduoti japoniečiams, arba vadovai turi tuos laivus pats paskandyti.

Tuli apsireiškimai rodo, kad maskoliškas randas neturi jau vilties sumušti japoniečius, kadangi, kaip paduoda korespondentai angliškų laikraščių, maskoliški kareiviai nenori muštiesi ir pats Maskolijos gyventojai nepritaria karei. Todėl maskoliškas randas nori su kuo mažiausiais kaštais karę užbaigti, o jeigu galima, tai pelnyti ką nors nuo silpnų Chinų. Štai, kaip paduoda laikraštis „Daily Express," maskoliškas pasiuntinys Chinuose, Lessar, pranešė Chinų randui, jog Maskolija sugrąžįs Chinams New Chwangą (tą miestą paveržė jau japoniečiai), atiduos Chinams ir Mandžuriją už koncesiją ant geležinkelio nuo Kiachtos į Kalganą ir už Kuldžos provinciją. Jeigu iš pradžių Chinams tokius reikalavimus butų pastačiusi, karės butų nebuvę: ji užgimė už valdymą maskolių Mandžurijoj.

Tuom tarpu ant karės lauko japoniečiai visur muša maskolius. Netoli Aiyang, Korėjoj, japoniečiai paėmė 2000 kazokų. Linshuntane japoniečiai atėmė maskoliams 56 vagonus su amunicija ir paraku ir 4 kanuoles.

Armija jenerolo Kuroki pradėjo žengti pryšakin nuo pietų ir stumia maskolius į šiaurius teip, kad Kuropatkin negali ateiti į pagelbą užsidarusiems Port Arthure maskoliams. Kita japoniška armija likosi išsodyta šiaurinėj Korejoj. Ji paskirta užimti užpakalį besitraukiantiems nuo pietų maskoliams, teiposgi apstojimui Vladivostoko. Kaip skaitlinga yra paskutinė japoniečių armija, maskoliai nežino, o japoniečiai apie ją ir nieko ne garsina. Laikraščių korespondentai praneša, jog į dvi sanvaiti, taigi apie 15 d. berželio, japoniečiai pradės veržti Port Arthurą; iki tam laikui, kas reikia, bus parengta.

Vidurinė Azija.

Viena dalis angliškos kariumenės, įsiveržusios į Tibetą, likosi tibetonų iš visų pusių apstota teip, kad negali žengti nė pryšakin, nė grįžti atgal. Angliškos expedicijos viršininkas iš Indijų pareikalavo pastiprinimo. Tibetonai bandė užpulti ant anglijonų stovyklų, bet jų užpuolimus anglijonai numušė. Kadangi įsiveržusi į Tibetą angliška kariumenė neskaitlinga, tai jos padėjimas priešų krašte gana pavojingas.

Balkanų pussalis.

Armėnijoj turkai pradėjo vėl krikščionių skerdynes tokias jau, kokios čia buvo porą metų atgal. Armeniečiai pasislėpė kalnuose, kur susiorganizavo ir apsiginklavo. Kadangi kalnuose armeniečiai ne gali išmisti, maistą jie gauna nuo slėnių gyventojų, kur yra kaimai su apdirbtais laukais. Kad atimti armeniškiems pasikėlėliams paramą slėnių gyventojų, turkai užsimanė išnaikinti visus slėnyse esančius kaimus. Iš tikro iki šiol jie, su nuožmiais kurdais susidėję, išdegino 45 armėniškus kaimus; iš jų gyventojų, kas nespėjo į kalnus pasislėpti, tuos turkai išskerdė. Kaip Londono laikraščiai praneša, iki šiol turkai išskerdė net kelis tukstančius armeniečių, daugiausiai moterų ir vaikų.

Užėmęs vietą locnų oficierų užmušto karaliaus Aleksandro, Serbijos valdonas Petras, ant sudrutinimo sosto, užsimanė apsivainikuoti. Ant to vienog reikia vainiko. Ant pasidirbdinimo vainiko karalius Petras pats pinigų neturi, o parlamentas atsisakė ant to paskirti iš viešpatystės iždo reikalingus pinigus, o bet Paryžiaus jubileriai, kur vainikas likosi užsteliuotas, ne nori dirbti, bet reikalauja užmokesčio iš kalno. Tokiu budu, karalius Petras, noroms, nenoroms, turi išsižadėti puikaus ir brangaus vainiko.

Afrika.

Maištų savo pietinės Afrikos valdybose vokiečiai neįstengia suvaldyti, pasikėlėliai iki šiol gana pasekmingai kariauja su turinčiais geresnius ginklus vokiečiais. Iš Vokietijos atsiuntė jau dalį pastiprinimo, bet tas pasirodo nepakankančiu; ant suvaldymo pasikėlėlių reikės siųsti dar daugiau kareivių iš Vokietijos, kas kaštuos diktai pinigų, o ant šių metų Vokietijos biudžete ir be to yra nepriteklius net su viršum 100 milijonų markių.

Morokko plėšikai nenori paleisti paimto omerikono Perdicariso. Apart išmokėjimo išpirkimo pinigais, nuo Morokko sultano plėšikai pareikalavo netik atleidimo visų kalčių, bet dar kad sultanas jų apgyventą kraštą pripažintų už suvisu nepriklausomą. Ant tų išlygų sultanas nesutiko.

Vidurinė ir Pietinė Amerika.

Ant salos Hayti revoliucija ne pasibaigė ir randas republikos San Domingo visgi netvirtai stovi. Pereitą sanvaitę net keliuose mušiuose revoliucijonieriai sumušė rando kariumenę, atėmė nuo rando kelis miestus. Mušiai buvo labai kruvini, juose krito net keli rando jenerolai.

Pietinės Amerikos republika Columbija, su kuria Suvienytų Valstijų randas turi dar nesutikimus už Panamą, atsišaukė į Washingtoną, pranešdama, kad Suvienytų Valstijų paskirtas į Bogotą pasiuntinys ne keliautų ant savo vietos, kadangi jis Columbijos rando ne bus pripažintas. Matyt nesutikimai už Panamą terp Suvienytų Valstijų ir Columbijos dar neišdilo.

Nesutikimai terp Brazilijos ir Bolivijos už Arče ir kitus kraštus prie upės Amazonos mažinasi; dabar jau matyt, kad šitiems kaimyniškiems kraštams be karės pasiseks susitaikyti.

Revoliucijonieriai republikoj Uruguay dar vis laikosi. Pereitą sanvaitę buvo vėl keli susirėmimai rando kariumenės su revoliucijonieriais ir randas neįstengė jų sumušti. Matyt čia revoliucija dar negreit pasibaigs.

Isz Lietuvos.

—o—

Iš Vilniaus.

Vilniaus miesto lazarietą 22 d. gegužio išsiuntė į Mandžuriją. Prižiurėjimui lazarieto likosi paskirtas jenerolas Nelydov, vyriausiuoju daktaru Tar, jaunesniaisiais daktarais – maskoliai: Gravirovsky, Podvalnikov ir Perlin. Prie lazarieto yra 10 ligonių dabotojų, žinoma maskalkų ir 12 daktarų pagelbininkų. Ligonių dabotojos gaus po 30 rublių ant mėnesio ir po 125 rubl. ant kelionės.

Ant vietos pasimirusio stačiatikiško Vilniaus vyskupo Juvenaliaus, likosi paskirtas Simbirsko stačiatikiškas vyskupas Nikandras, žinoma, maskoliškas fanatikas. Pirma jis buvo rektoriu Peterburgo dvasiškos stačiatikiškos akademijos.

6 d. gegužio pasimirė pralotas Vilniaus katalikiškos kapitulos, kun. Herasimavičius. Kuną jo palaidojo ant Bernardinų kapinių.

Aukas ant karės reikalų surinko: Vilniaus paviečio viršininkas 322 rubl.; katalikiški kunigai Turgelių, Valkinikų ir Marcinkonių bažnyčių sudėjo 35 rubl.: Vilniaus paviečio viršininkas antru kartu, žinoma su prievarta, surinko 26 rubl.; Kronių valščionys antru kartu sudėjo 10 rubl. 87 kap.; Disnos paviečio viršininkas surinko 120 rubl.; urėdninkai pagirinių geležinkelių sudėjo 341 rubl.; miestas Šventėnai paaukavo 200 rubl.; mulla Vilniaus mahometoniško mečeto surinko 78 rubl.

Mušyje po Tiurenčinu, Mandžurijoj, terp kitų, likosi užmuštas paeinantis iš Lietuvos leitenants 9 Siberijos šovėjų batalijono, Vaclavas Jaščold, katalikas. Jis baigė Vilniaus junkerų mokyklą, oficieru tapo 1901 metuose.

Nuo 18 d. gegužio, teatro Botaniško sodo, Vilniuje, pradėjo davinėti operų perstatymus.

Per sanvaitę nuo 1–7 d. gegužio iš Lietuvos išgabeno į Prusus laukų produktų per Virbalių: miežių 1000 pudų, avižų 1000 pd., linų 20000 pd., pakulų 2000 pud. Per Jurbarką: miežių 12000 pudų, avižų 19000 pud., sėmenų 9000 pud., linų 15000 pd.

Vilniuje ulyčiniai karai bėgioja nuo 1893 m. Tuose metuose karai pervežė 918000 pasažierių; 1901 m. — 2406-000 pasažierių, o pernai 2291-000. Vilniuje karus velka arkliai; dabar vienog miestas tariasi su karų kompanija ir nori įvesti elektriką, bet iki šiol negalėjo susitaikyti.

Kokia ten Chosina priviliojo 13 metų dukterį bajorės U. žadėdama ant rytojaus nuvesti ją, kur gaus vietą tarnaitės. Užmigus mergaitei, Chosina surišo jai rankas, prie lovos priraišiojo kojas, užrišo akis, o koksai vyriškis paskui dasileido biauraus darbo. Chosina likosi suareštuota.

Iš Ašmėnų, Vilnius gub.

Šitame pavietyj po kaimus siaučia smarkiai visokių veislių šiltinės, nuo kurių daug žmonių miršta. Sveikatos užveizda prie Vilniaus gubernatoriaus išsiuntė į Ašmėnų pavietį du feldčeriu. Vidaus ministerija paskyrė 5000 rbl. ant kovos su epidemija.

Iš Molodečnos, Vilniaus gubr.

Prie čianykščios mokintojų seminarijos likosi parengti speciališki sodauninkystės kursai, teiposgi kursai cerkvinio ir svietiško giedojimo mokintojams pradinių Lietuvos mokyklų. Tas jau vis bus šiek tiek naudingesniu negu mokinimas maskolinimo Lietuvos žmonių, ypač gi vaikų.

Iš Dinaburgo, Vitebsko gub.

5 d. gegužio prapuolė čia keli mokintiniai reališkos mokyklos, o terp jų ir sunus maskoliško oficiero. Tėvai prapuolusių vaikų davė žinią policijai, bet ir tojė nė jokio pėdsakio pražuvusių vaikų nesurado. Gal jie išsirengė japonų mušti.

Pavasario ženklai.

Kaip garsina profesorius Kaigorodov, 1 d. gegužio Kaune parlėkė miestinės kregždės, pradėjo kukuoti gegužės, buvo pirmutinė šįmet perkunija; 2 d. gegužio pražydo angrasų krumai. Pinske, 2 d. gegužio pradėjo čiulbėti volungės, pražydo vyšnios. Lepelyj, 2 d. gegužio pražydo klevai.

Iš Kauno.

Čianykštis gubernatorius, porą metų atgal perkeltas iš Suvalkų į Kauną. Vatazi, likosi paskirtas už gubernatorių į Charkovą. Mat Charkove darbininkai ir studentai tankiai kelia neprilankias maskoliškam randui demonstracijas; ant jų suvaldymo geriausiai tinka turėję progą Lietuvoj išbandyti savo žiaurius palinkimus administratoriai. Pildymui Kauno gubernatoriaus pareigų likosi paskirtas Garteno gubernijališkas bajorų vadovas Verevkin.

Javai Lietuvoj.

Nors šią žiemą Lietuvoj sniego buvo nedaug, bet kad žiema buvo ne šalta, tai žieminiams javams neužkenkė. Vilniaus gubernijoj, imant apskritai, žieminiai javai išrodo užganėdinančiai, o Vilniaus, Trakų ir Disnos paviečiuose gražus; neužganėdinanti kaip kur Šventėnų ir Vileikos paviečiuose. Šventėnų pav. truksta lytaus. Vasarojus pradėjo sėti vėliau negu paprastai.

Kauno gubernijoj žieminiai javai visur su visu užganėdinanti, Raseinių, Panevėžio ir iš dalies Kauno pav. gražus. Sėjimui vasarojų laikas geras, žemė visur turi pakaktinai drėgnumo.

Garteno gub. žieminiai javai visur išrodo užganėdinančiai, o vietomis Garteno, Kobriniaus, Baltstogės ir Brasto pav. gražus. Neužganėdinanti kaip kur kviečiai Pružanos pav. Sėjimas vasarojų prasidėjo vėliau negu kitais metais.

Vitebsko gub. daugume vietų žieminiai javai išrodo užganėdinančiai, tik vietomis dėl stokos sniego iššalo maži plotai. Sėti vasarojus pradėjo paprastame laike.

Iš Prusų Lietuvos.

Ukininkas Šneideris iš Galvožių, netoli Lazdėnų, girtas ėjo namon ir parpuolė į grabę. Turėjo jis kišeniuje vaistų butelį. Butelis susikulė ir viena šukė perpiovė kišenių ir vieną iš svarbių gyslų. Šneideraitis pasimirė nuo ištekėjimo kraujo.

Pradžioj gegužio aplinkinėse Ysručio siautusios perkunijos daug blėdies pridirbo. Netoli Liebemuehl išdegė kumetiškė ir keli tvartai ir kluonai sudegė. Netoli Darkiemio perkunas aut lauko užmušė darbininką.

Karlienėje užsidegė namai kumečio H.; sudegė ir du kumečio vaikai, vienas keturių, kitas pustrečių metų. Kada užgimė ugnis, tėvai dirbo lauke.

Ysručio laikraščiai praneša, buk terp Virbaliaus ir Naumiesčio maskoliški rubežiaus sargai sugavo kokį ten lietuvį, kuris gabeno dvi skryni revoliucijonieriškų raštų.

7 d. gegužio už javus mokėjo Tilžėj: už 100 kyliogr. kviečių 14.75—16.60 Mk., rugių 12.90—14.50 Mk., miežių 12.75—13.55 Mk., avižų 10.90—12.35 Mk., baltųjų žirnių iki 21 Mk., bulvių 4.00 Mk., šieno 4.00 Mk., šiaudų 3.60 Mk.

Klaipėdoj mokėjo: už šėpelį kviečių 6.75—7.00 Mk. rugių 5.75—5.80 Mk., miežių 5.25—5.50 Mk., avižų 3.05—3.30 Mk., žirnių 8.00—8.50 Mk., bulvių 1.80—2.00 Mk. Už centnerį (100 svarų) šiaudų 1.60—1.80 Mk., šieno 2.50—2.70 Mk. Už svarą sviesto 1.00—1.10 Mk. Už kapą kiaušinių 3.00 Mk.

Ant paskutinio galvijų turgaus Tilžėj už geras karves mokėjo po 300–450 Mrk.

Kadangi lytaus netruksta, tai visur Prusų Lietuvoj javai išrodo geri, geresni negu pernai: žieminiai javai auga tarpiai ir ką tik pasėti vasarojai želia gerai. Jeigu nieko netikėto neužeis, galima šįmet laukt gero uždėrėjimo.

Pirmoji gegužės Lietuvoje.

Prieš pirmąją gegužės buvo išplatinti Didžiojoj Lietuvoj ir tarp susipratusiųjų Prusų lietuvių toki gegužiniai Lietuvių Socialdemokratų Partijos atsišaukimai:

„Broliai darbininkai ir darbininkės! Sunkus ir kasdien da sunkesnis darosi musų gyvenimas. Mės dirbame dieną ir naktį, liejame kruviną prakaitą ir vos pusbadžiai tegalime išmisti, neturim iš ko nė reikalingiausių savo reikalų aprupinti. Ne vienas iš musų, dirbęs kaip jautis, per visą savo amžį, sulaukęs žilos senatvės, arba kokios nelaimės, ar nesveikatos ištiktas, turi, persikabinęs per petį krepšį, pasiėmęs į rankas lazdą, eiti šunų lodinti. Musų vargai prasideda jau nuo paties gimimo ir tepasibaigia tiktai grabe.

Mės negauname nė dešimtos dalies savo uždarbio. Musų darbo vaisiai plaukia į bedugnius didelių ponų, pabrikantų, pirklių (kupčių), dvarponių, didesniųjų ukininkų ir jų sėbrų — valdžios tarnų kišenius, kurie nė sėja, nė akėja, o pilnus aruodus prisipila.

Kur tik mės nenueiname, visur mus stumdo, niekina, kiekvienas juodapikaklis laiko šuns vietoje. Musų valsčių kanceliarijos, teismai (sudai) ir visoki biurai — tai didžiausių neteisybių ir žmonių skriaudų urvai. Teisybės pas mus nėra pas ką jieškot, nes valdžia yra tų-pačių ponų rankose: kas daugiau turi pinigų, to ir esti visur teisybė.

Negana da to. Stipriausius ir mitriausius musų vyrus atima kas metai maskolių valdžia į kariumenę (vaiską); ten juos visaip kankina, badu marina, temdina jų protą. Dabar pakilo Maskolijos su Japonija karė. Šimtais ir net tukstančiais gabena į tą karę musų brolius darbininkus. Jie ten lieja, nieko pikto jiems nepadarijusių, tokių-pat darbininkų kraują, guldo savo galvas ir dėl ko? Dėl to, kad ponai-piniguočiai ir maskolių valdžia, išsiplėšusi sau tuos kraštus, da daugiau galėtų sau turtų prisilupti ir da labiau galėtų jucs mėtyti į visas puses; mums gi už tuos vyrus, ką ten savo galvas paguldys, už nekaltą kraują, ten pralietą, maskolių valdžia da didesnes akčyžias ir mokesčius uždės, da didesni vargai nukris ant musų pečių — tokia bus mums iš šitos karės nauda!

Bet ir tai da ne viskas. Maskolių valdžia, išplėšusi musų kraštą, kaip dabar nori išplėšti Kynų kraštą, užsimanė paversti Lietuvą į Maskoliją. Tam tikslui ji ėmė veisti pas mus maskolius: Kauno, Vilniaus ir Gardino gubernijose katalikams uždraudė turėti kokias-norint valdžios vietas, o visur prikaišiojo stačiatikius; katalikams labai apsunkino žemę pirktiesi, už-tat stačiatikiai ateiviai, kiek tik nori, gali pirkties, juos visokiais budais vilioja į musų kraštą maskolių valdžia, dargi pinigus jiems duoda. Musų žmonės verste verčiami į stačiatikystę: daugybė katalikų bažnyčių tapo paversta į cerkves kitos visai išnaikintos; visas musų kraštas apsėtas daugybe cerkvių; pristatydino jų ir ten, kur vos keletas pravoslavų tegalima rasti, o tuo tarpu katalikams da ir dabar labai sunkinama bažnyčias statyti, draudžiama, kaip jie nori, Dievas garbinti. Musų mokyklos paverstos į biauriausias stačiatikystės ir maskolystės landynes. Visur baisiausiai persekiojama musų kalba. Mums uždrausta nekalčiausi raštai spaudinti ir mės dargi maldaknyges turime slapta gabentiesi iš užsienio....

Mės dejuojame, skundžiamės, liejame kruvinas ašaras, kad mums sunku gyvent, bet ar pagalvojam nors kartą, iškur plaukia tie musų vargai, ar visuomet reikės jie mums nešti, ar mės negalime nuo jų kokiu-nors budu atsikratyti? Labai, labai retai kam teateina į galvą toki klausimai; daugumas, šluostydami nuo veido ašaras, sako: „Ką darysi? tokia jau Dievo valia...."

Ne, ne Dievas čia kaltas, bet mės patįs, kad nesirupiname apsišviesti ir suprasti savo reikalų! Juk musų, darbininkų rankomis ir kruvinu musų prakaitu yra pastatyti puikiausi rumai, didžiausi pabrikai, geležinkeliai, musų rankomis apdirbami laukai ir visoki turtai gaunami! Visi „musų ponai", pradedant nuo augščiausiojo — caro, o baigiant mažiausiuoju — urėdninkų, minta iš kruvino musų prakaito, visa ta šių dienų tvarka ir maskolių valdžia tegyvuoja tiktai dėl musų nesusipratimo. Juk musų yra kur-kas daugiau, negu visų tų dykaduonių-skriaudėjų, ir mės susipratę ir susivienyję, lengvai galėtume savaip viską padaryti!

Apšviestesniųjų kraštų darbininkai jau seniai pradėjo suprasti savo reikalus. Jie suprato, kad ponai nežiuri į darbininkų vargus, o visuomet tesirupina kuo-daugiausiai iš jų sau pelno turėti, kuo-mažiausią algą mokėti ir kuo-ilgiausiai versti dirbti; jie matė, kad valdžia visuomet laiko tų skriaudėjų pusę, ir patįs pradėjo savim rūpinties: pradėjo kovot, kad nebutų nė turtingų, nė neturtėlių, kad visi žmonės butų lygiais ir visi lygiai naudotųsi visais turtais ir darbo vaisiais, kad įvyktų socijalizmo mokslas. Išsigando ponai-piniguočiai ir valdžia, pradėjo baisiausiai persekioti tokius darbininkus ir jų užtarėjus; kunigai ėmė iš sakyklų keikti jų mokslą. Bet nė žandarų ir policijos kardai, nė kareivių šuviai ir kalėjimai, nė kunigų keiksmai neįstengė suturėti to judėjimo, ir susipratusių darbininkų skaitlius visur vis auga ir auga.

15 metų atgal susirinko Prancuzijoj, Paryžiuj, kuone visos pasaulės susipratusiųjų darbininkų atstovai ir nutarė kas metai apvaikštinėti darbininkų šventę; paskyrė ją pirmojoj gegužės. Tą dieną nutarė jie parodyt priešams savo stiprumą ir balsiai apreikšti visiems, ko darbininkai nori ir reikalauja. Ir žodis stojosi kunu. Dabar kas metai tukstančių tukstančiai susipratusiųjų darbininkų meta pirmąją gegužės darbą ir iškilmingai apvaikštinėja savo šventę. Sustoja mašinos, neberuksta pabrikų kaminai, užsidaro sankrovos, arkliai ir plugai guli laukuose be darbo — šventė, visur šventė! Darbininkai su vėliavomis rankose išeina ant gatvės savo dainas dainuoja. Nusigandę ponai ir valdžios tarnai žiuri į tuos darbininkų burius: jų širdis nustoja plakusios, pamačius raudonas vėliavas, darbininkų krauju nudažytas. Kitose viešpatystėse darbininkai dabar jau ramiai gali apvaikštinėti šitą savo šventę. Maskolijos gi viešpatystėj tą dieną švilpia policijos ir kazokų kančiai ir švytruoja nuogi kardai, žvimbia kareivių kulkos: pilnus kalėjimus prigruda darbininkų. Bet ir to jie nenusigąsta, ir švenčia ją ne tik susipratusiejie lenkai, žydai, latviai, bet ir maskoliai-darbininkai. Jų širdįs prisipildo džiaugsmu: jie mato, kaip kas metai auga jų galybė, žino, kad šita šventė — tai tos jų galybės paroda, tiki, kad ateis diena, kuomet jie visi išvien drąsiai stos su savo skriaudėjais į kovą ir numes nuo savęs jų jungą.

Jau 11 metų, kaip ir męs, lietuviai-darbininkai, prisidėjom prie tos šventės apvaikštinėjimo. Ir šįmet neužmirškime jos apvaikštinėti, švęskime tą dieną! Rupinkimės išaiškinti, ką reiškią šita šventė, ir tiems, ką da nesupranta jos! Dvarų ir sodžiaus darbinkai, jųjų padėjimas da blogesnis už miestų darbininkų — ir jųs prisidėkit prie šitos šventės apvaikštinėjimo! Daržininkai, dešimtininkai, mažiejie ukininkai ir visi varguoliai, — tai ir jųsų šventė, nes tik socializmas tegal išgelbėti jus iš jųsų vargų!

Kur negalima išeiti ant gatvės, bent darykime susirinkimus, aiškinkime, ką reiškia šita šventė, apsvarstinėkime savo reikalus ir padėjimą! Kur galima, išeikime ant gatvės, pakelkime savo nuvargusią galvą, ištieskime bent tą vieną dieną sulinkusį savo sprandą, balsiai pasakykime savo reikalavimus: didesnio užmokesnio už darbą, trumpesnės darbo dienos, geresnio su mumis apsiėjimo! Išreiškime paniekinimą maskolių valdžiai ir jos tarnams, balsiai pasakykime, kad męs einame prieš karę, reikalaukime kitokios, geresnės — žmonių valdžios, reikalaukime nepriklausomos Lietuvos respublikos, reikalaukime socijalizmo tvarkos!

Vilnius 1904 m. balandžio mėn.

CENTRALIŠKAS LIETUVIU SOCIJALDEMOKRATU PARTIJOS KOMITETAS.

Europos lietuvis.

Isz Amerikos.

New Yorko italijonai.

Amerikoj italijonai yra paniekinti, bet ištikro jie stovi augščiau už ne vieną kitą tautą Amerikoj, augščiau kur kas už besigiriančius savo nupelnais prieš žmoniją lenkus. Italijonai ir grekai sumonopolizavo beveik visoj Amerikoj vaisių prekystę. New Yorko užčedijimo bankuose yra 15 milijonų doliarių italijonų sudėtų pinigų. Žemės gabalai prigulinti italijonams vien New Yorke verti 20 milijonų doliarių, Na, o kur lietuvių darbo vaisiai? Argi lietuviai tik ant to yra, kad užlaikytų šimtus saliunų ir duotus jeib kunigui sau ant sprando jodinėti?

Katalikai Suvienytose Valstijose.

Suvienytose Valstijose yra 15 archivyskupų, 82 vyskupai, 9040 kunigų ir 3327 zokoninkai. Parapijinių bažnyčių yra 7278 ir 3918 misijų ir koplyčių neturinčių visada kunigo. 7 katalikiškus universitetus ir dvasiškas seminarijas lanko 4078 mokintiniai. Apart to yra dar 179 katalikiškos kolegijos vyriškos lyties vaikams ir 646 augštesnės mokyklos mergaitėms. Vaikų auginimo įtaisų yra 250, kuriose yra 36641 mokintinis. Parapijinių katalikiškų mokyklų yra 4001, kurias lanko 986088 vaikai. Katalikų iš viso yra 11887517, bet jie, turbut, ne visi priguli prie parapijų.

Nelaime tunelyj.

Wilkesbarre, Pa. Tunelyj Summit Branch Coal Co. Williamstowne nuo gazų ir sierinių garų užtroško 10 darbininkų; 30 gi darbininkų pasisekė atgaivinti. Garai tie susirinko iš lokomotyvos kamino.

Prigere kerosine.

Port Arthur, Tex. Kerosino bassene prigerė čia 10 m. Richard iš New Yorko ir Fred. Trakum iš Guerydan, Tex.

Sniegas Montanoj.

Helena, Mont. 25 d. gegužio šitose aplinkinėse siautė sniego dargana, kuri traukėsi 12 valandų. Teip vėlai sniegas retai kur pasitaiko.

Geras radinys.

Bogota, N. J. Gyvenantis čia 63 metų Elmer Eckerson rado kišeniuj savo siuto, kurį per aukcijoną pirko, penkis po 1000 dol. popierinius pinigus.

Gaisrai.

Greenwood, Mis. 25 gegužio užgimė gaisras turinčiame 6000 gyventojų mieste Yazoo City, Mis. Ugnis išnaikino beveik visą miestelį. Blėdį gaisro padarytą skaito ant 3 milijonų dol.

Greenwood, S. C. Sudegė čia Central hotelis. Ugnyje pražuvo ir hotelio savininkė. Apart hotelio, sudegė teipogi „First National Bank." Blėdį gaisro padarytą skaito ant 150000 dol.

Los Angelos, Cal. Sudegė čia Cudahy Packing Co. gyvulių piovimyčios. Blėdį gaisro padarytą skaito ant 300000 dol.

Elgin, Ill. Perkunas uždegė arklininkus ant farmos Dunham, Fletcher & Colman. Pražuvo prie to 22 brangių veislių arkliai.

Little Rock, Ark. Sudegė čia krautuvės Newport Grocery Co. Blėdį gaisro padarytą skaito ant 100000 dol.

Hoboken, N. Y. Užsidegė čia Piers ant 12 ul. Sudegė teipogi porto tavorų krautuvės ir keli laivai. Blėdį gaisro padarytą skaito ant 5 mil. dol.

Montgomery, Ala. Sudegė čia krautuvės ir dirbtuvės Alabama Cordage Co. Blėdį gaisro padarytą skaito ant pusės milijono doliarių.

New Orleans, La. Siautė čia didelis gaisras, kuris išnaikino kelias dirbtuves ir tavorų krautuves. Blėdį gaisro padarytą skaito ant pusės milijono doliarų su viršum.

Lowton, Oh. Sudegė čia farmerių hotelis. Liepsnose pražuvo dvi ypatos, o dvi likosi sunkiai sužeistos.

Expliozijos.

Maysville, Mo. Akmenų skaldinyčioj netoli nuo čia atsitiko smarki expliozija, kurios trįs darbininkai likosi užmušti.

Louisville, Mich. Netoli Riverside Parko, ant upės Ohio, ant garlaivio „Fred Wilson" expliodavo garinis katilas. Expliozijos 13 žmonių likosi užmuštų, o 8 tapo sunkiai sužeisti.

Isz darbo lauko.

¶ Turners Falls, Mas. Darbai popieros dirbtuvėse eina gerai; peilių dirbtuvės nuo 4 d. berželio sustos ir stovės 14 dienų. Veik pusė čianykščių lietuvių dirba peilių dirbtuvėse. Prasidėjus darbams, jose ir iš kitur pribuvę lietuviai galėtų rast darbą, išmoktų dirbt peilius. Čia mokiniams moka po $7.12 ant sanvaitės; kitur mokinių visai ne priima. Randos čia ne brangios ir vertelgoms gera vieta; laikai eina geryn.

Šimkonis.

¶ New York. Pakėlė štraiką pečkuriai ant Transfer laivų New York, New Haven & Hardford geležinkelio kompanijos todėl, kad kompanija atsisakė pripažinti uniją. Jeigu komponija nenusilenks, prie štraiko pristos ir laivų iškrovėjai, iš viso 25000 darbininkų.

¶ Appleton, Wis. Savininkai popieros dirbtuvių apreiškė darbininkams, jog uždarys dirbtuves, jeigu darbininkai ne sutiks dirbti ilgiau.

¶ New Haven, Con. Tiltų darbininkai sugrįžo prie darbo. Per štraiką jie iškovojo 8 val. darbo dieną ir užmokesnį po 50c. už darbo valandą.

¶ Des Moines, Iowa. Suštraikavo čia virėjai ir kelneriai restauracijose ir hoteliuose. Jie reikalauja pripažinimo unijos.

¶ South Chicago, Ill. Likosi uždarytos, dėl mašinistų štraiko, dirbtuvės Illinois Steel Co. ir per tai 700 darbininkų neteko darbo.

¶ New York. Geležinkelių kompanijos rengiasi nuo 10 d. berželio prašalinti net 75000 darbininkų ir klerkų.

¶ Indiana Harbor, Ind. Mašinistai Island Steel Co. dirbtuvių sutiko ant numažinimo algų ant 1c. už darbo valandą.

¶ New York. Dirbtuvės elektriškų instrumentų, New Jersey numažino 1200 darbininkų algas ant 10%.

¶ Negmuce, Mich. Iš geležies kastynių šitose aplinkinėse prašalino kelis šimtus darbininkų.

¶ New York. Suštraikavo 33-000 vežėjų, pritardami štraikuojantiems laivų užkrovėjams.

¶ Denver, Col. Atsibuvo čia konvencija vakarinių štetų kalnakasių organizacijos.

¶ New York. Darbininkai čianykščių laivų dirbtuvių grįžta prie darbo ant senų išlygų.

¶ Chicago, Ill. Suštraikavo 350 mašinistų Goss Printing Co.

ISZ Lietuviszku diryu.

Selpimas mokslaeivių.

Kelios sanvaitės atgal apturėjau iš Europos laišką nuo vieno tautiečio, norinčio įstoti į universitetą, bet neturinčio materijališkų spėkų. Jisai, bėdavodams, išsitarė apie musų Draugystę „Aušrą", tikėdamas gauti pašelpą ir, jei neapturėtų pagelbos iš niekur, sutiko keliauti į Ameriką anglių kasti, bet tąsyk jo visas mokslas nueitų ant niekų.

Žinodamas, kad „Aušros Draugystė" nėra dar stipri materijališkai ir matydams, kad jis nesibaido Amerikos, nors reiktų anglis kasti, kad toks geras tėvynainis čia butų labai reikalingas ir galėtų cia padaryti sau gyvenimą ir drauge užbaigti mokslus.

Teip mastydams, paraminau jį truputį žodžiu ir supažindinau jį su sanlygomis amerikoniško gyvenimo. Ant paraginimo atvykti čia aš turėjau tokį laišką nuo, jog man pasidarė gėda, jog išdrįsau vilioti iš tėvynės tokį puikų jos ramstį, kuris ateitėj atneš jai didelę naudą.

Visuomenė visai nežino, kaip skurdžiai šitas vyrukas gyvena ir kaip gudriai jisai elgiasi. Nebučiau žinojęs nė aš, kad jo draugas, čionai atvykęs, nebut man papasakojęs (teipjau skurdžiai gyvena daugumas besimokinancių. Rd.)

Gyvena jisai ruimukyje 14-os pėdų su savo motina ir jauna sesere. Čia visi trįs valgo, guli, mokinasi, valgį rengia. Turtų jie jokių neturi. Jis jau baigia 8-tą kliasą: minta visi iš to, ką jis uždirba mokindamas žemesnių kliasų gimnazistus. Šis jo ruimukas yra nuskurdusioj miesto dalyj, kur oras kuonoblogiausias. Toks gyvenimas prie bado, darbo ir rupesčių naikina sveikatą greičiau, negu Amerikos darbininkų „brėkeriuose" ar kur kitur, bet jisai savo tėvynės neužmiršta ir jos, nepaisant ant vargo, nenori apleisti. Vaičaitis, Kudirka susmuko savo sveikatoj, nors iš pradžių buvo sveiki, besidarbuodami ant labo tėvynės-Lietuvos, susmuks šis ir kiti, jei negaus nuo savo brolių-tautiečių pašelpos. Išgirdę apie jų gerus darbus, mes vėl gailestausime, kaip ir Vaičaičio ir Kudirkos gailestavom, bet bus tada jau pervėlu.... pašelpos pasimirusiam jau nereiks, nors ir norėtume ją suteikti. Nešelpdami tokių tautiečių, mes nustojame kuonogeriausių ir gabiausių tėvynainių ir kuonogeriausių ir gabiausių darbininkų ant lietuviškos dirvos, ir mes nesuprantam, jog mes galime tą pataisyti savo aukoms Draugystei „Aušros", per prisirašymą prie jos, ir per nutarimus aukauti ant šio dalyko, kaipo sąnariai visokių kitų draugysčių. Vienas arba du centai ant mėnesio mus nesuvargįs, o Europoj jau padarys didelę žymę. Dešimtis doliarų, keliems susidėjus, suvisai nesijaučia, i tenai jau bus 20 rublių — gana mėnesį pragyventi.

Ar negalėtų kuopos, jeib draugystės, ar nors kiekviena draugystė Amerikoje, paaukauti po $10 ant mėnesio ir nuo savęs leisti į universitetą po vieną mokslaeivį, kuris prie „Aušros Draugystės" atsikreipė su meldimais pašelpos. „Aušros Draugystė" galėtų ištyrinėti apie tokius kandidatus ir tinkančius perstatyti tokioms kuopoms arba draugystėms, kurios tokį pagirtiną darbą atlikti apsiimtų; džiaugtusi visi iš savo mokintų tėvynainių, o tų $10 ant mėnesio jos suvisu nejaustų.

Taigi draugystės ir jų kuopos, parodykite, jog jusų sąnariai yra tikrais lietuviais-tėvynainiais, ne tik iš vardo, bet ir iš darbų. Jeigu musų mokslaeiviai pašvenčia ant labo tautos savo sveikatą, laisvę ir visą gyvenimą, ar jus negalite parodyti jiems savo dėkingumą, pašvęsdami jiems nors po vieną arba du centu ant mėnesio.

Vincas Jankauskas.

Iš Cleveland, Ohio.

Turime čia bažnyčią ir suprantantį apie biznį kunigą. Ant apmokėjimo skolų, su pritarimu parapijos komiteto, užmanė kelti balius bažnytinėj salėj. Muzikantai griežia lietuviškus šokius, apačioj yra baras, gėrymų iki valiai. Žmonelės troškulį gali nuvaryti; tuli, užkaitę, kartais užtraukia dainelę, kiti užtai bara dainuojančius, tardami: kam rėkauti. Čia de saliunas, už sienos, girdi, altorius. Pasirodžius kunigėliui, kiekvienas nori „pundyt". Teip viskas gražiai traukėsi nuo kalėdų iki užgavėnių kiekvieną nedėlios vakarą; apsistoję baliai buvo gavėniej, bet po velykų vėl atsinaujino. Butų viskas traukęsi teip be galo, jei nebutų atsiradę skundikai, kuriems toki šinkavimai pasirodė priešingais katalikiškam tikėjimui. Jie apie balius su svaiginančiais gėrymais pranešė vyskupui, bet kad tas nieko nedarė, skundikai kreipėsi prie policijos. Atėjo policmonai 11 val. naktyj; ant salės buvo jau tik komitetas. Mat tą vakarą, lyg tyčia, balius pasibaigė ankščiau negu paprastai. Dažinojęs apie skundikų darbą, kunigas juos išbarė per pamokslą už trukdymą gero biznio. Skundikai, kaip mena, buvo saliuninkai, kadangi mat jiems parapijos baliai gadina biznį. saliuninkai už laisnius turi didelius pinigus mokėti ir da jiems nevalia šinkuoti šventdieniais, o parapija šinkuoja, kada nori ir laisnių neišsiperka. Rodosi, kad dabar terp kunigo ir saliuninkų užgims tikra karė. Kunigas gazdina, žada nedėlioms šinkuojančius saliuininkus sukišti į cypę.

30 d. gegužio moterys rengė balių ant bažnytinės salės, ant kurio visa užveizda turėjo but moteriška; ir muzikantai ir šinkoriai turėjo but moterys. Mat jos nori parodyti, kad be vyrų gali apsieiti ir kad šinkuoti gėrymus geriau gali už vyrus. Gal ir mokėti šinkuoti, bet yra dar daug svarbesnių už šinkavimą dalykų, apie tuos vienog musų moterys mažai rupinasi, o jų didesnė dalis tų svarbesniųjų dalykų visai nesupranta.

Laisvamanis.

Iš Brockton, Mas.

Nesutikimai terp mus išnyko, dabar tyku, o per pusantrų metų čia tik apie vaidus buvo girdėt. Kada kunigas Plaušinaitis paėmė parapijos valdymą, iš pradžių net rankoves pasikaišęs darbavosi, kad įgyti neaprubežiuotą valdžią ir pastoti neaprubežiuotu parapijos ponu ir savininku jos turtų. Kaip įmanydamas varė intrigas ir pasislėpęs skundė sau nepatinkančius, keikė ir exkomunikavo visus, kas tik išdrįso jo intrigoms nepritarti. Šaukė, kad gali pasilikti keli katalikai, o kiti ir visi bedieviai — laukan. Teip besikarščiuodamas, nė nepajuto, kad neliko nė vieno kataliko. Susiprato kunigas, per vėlai; ir nenorėdamas turėjo iššidangyti kitur intrigas varinėti. dievmaldystę atlieka airys kunigas pasako ir pamokslą, pamokina doros, tikėjimo, drauge aiškina draugijiškus ir politiškus klausymus; sėti nesutikimus, intrigas jam nė ant mislies neužeina. Gaila vien, kad daugumas lietuvių jo nesupranta.

22 d. gegužio Draugystė Brocktono Lietuvių Ukėsų parengė prakalbas. Už kalbėtoją atkako iš S. Bostono P. Latvinskas. Jis aiškino svarbumą ukėsystės ir sunkų darbininkų padėjimą, išuaudojimus jų iš pusės didžturčių. Kalbinė lietuvius pastoti ukėsais šio krašto, tverti politiškas organizacijas, laikytiesi su darbininkais, remti socialistus; stengtiesi apsišviesti per skaitymą gerų laikraščių ir knygų. Panašią nuomonę išreiškė ir kiti kalbėtojai, kaip tai pas mus tankiausiai buva. Didžiausią įspudį savo dekliamacijoms padarė maža mergaitė, L. Stačiulauckiutė iš S. Bostono. Ji dekliamavo tris veikalėlius. Žodžiai jos ne vieną iš susirinkusių pravirkdino. Garbė ir padėka priguli šitai mergaitei ir jo tėvams.

A. Daugmatauckas.

Musų žandarai

Amerikoj, rodosi, nėra žandarų, net randas juos laiko už nereikalingus. Lietuvoj ir lietuviška tauta jų ne laiko, laiko vien caro valdžia dabojimui lietuvių pasikrutinimų, dabojimui kiekvieno jų žingsnio. Nepaisant vienog ant to, lygiai čia Amerikoj, kaip ir musų tėvynėj Lietuvoj yra farizejai, judošiai, skundikai, lošianti žandarų rolę, o kas liudniausia, kad jie yra lietuviai, tunka nuo lietuvių duonos ir už ją savo broliams piktu atsimoka. Pas mus rolę žandarų lošia musų prakaitu užlaikomi tuli lietuviški kunigai, kurie, jeigu įmanytų, ant palengvinimo sau išnaudojimo žmonių, sugrażintų laikus šventos inkvizicijos. Kiek judošystų pridirbo jų išleidžiami laikraščiai, kiek denuncijacijų jie paleido į svietą nurodydami tiesiog ant nepatinkančių, užstojančių jiems kelią ypatų, nesiduodančių išnaudoti! Jeigu kas jiems išrodo jų judošiškus darbus, tai raitosi lyg žalčiai, nuduodami nekaltus balandžius.

Jie skundžia, praneša žandarams apie susirinkimus, laikytas kalbas Lietuvoje, per savo organą siundo valdžias ant nepatinkančių ypatų. IrAmerikoj svarbiausias jų mieris— laikyti žmonis tamsybėj, kadangi tamsius lengviau išnaudoti. Ant kenkimo sau nepatinkantiems pasinaudoja iš biauriausių įnagių. Visame prisilaiko senovės jezuitų principo: „mieris išteisina kelius ir ginklus."

Štai 19 nr. „Žvaigždės" tulas farizejas, ar jų tarnas, kalbina kunigų spangai klausančius ne laikyti ant boardo tų lietuvių, kurie skaito „Vienybę". (Toks siundymas yra priešingas krašto tiesoms o laikraščiui nepritinka laužyti tiesas, jis gal kalbinti negeras panaikinti, bet ne laužyti, kol jos yra. Rd.) ir katalikams ne buti ant boardo pas skaitančius „Vienybę." Mat šitas laikraštis kartas nuo karto parodo nevertus pagyrimo darbus musų kunigėlių. „Žvaigždės raginimai vienog jau vaisių ne gali išduoti. Antai New Yorke arba Brooklyne beveik nėra „Žvaigždės" prenumeratorių, o jeigu toki yra, tai paprastai dorišką jie pats stovi ne augštai ir per tai ant kitų lietuvių negali turėti įtekmės; tas pats yra daugume vietų ir kitur. Judošystė todėl nesulaikys jau tekančios srovės, nors musų kunigėliai, ant palaikymo savo įtekmės, griebtusi ir dar biauresnių įnagių; nustos vien godonės visų doresnių žmonių.

J. Naujokas.

Iš Thorp, Wis.

Koks juokdarys paleido paskalą terp čianykščių lietuvių, buk Shenandorio muzikantai rinks aukas ant Colorados štraikierių. Tulos moterėlės pasitarę, priimti muzikantus su pamazgomis; kiti net kailį žadėjo išdirbti, bet viskas pasibaigė be nieko. Nors toks pamokinimas nėra doru, bet ką padarysi. Kas sėja nėdorą, tas turi panieką užsitraukti.

Darbai miškuose eina gerokai; iki šiam laikui nebuvo perdaug darbininkų, dabar pribuva vis daugiau lietuvių ir darbus gauna.

Jeigu kas klaustų per laišką apie darbus, tai nutarėme atsakyti tik tokiems, kurie yra aukavę ant tautiškų reikalų ir kurie priguli prie bent kokios tautiškos organizacijos; teipgi ir tiems atsakysime, kurie neseniai iš tėvynės pribuvo, kurie neturėjo progos susipažinti su tautiškais reikalais, tokiems tur but dovanota; nebus atsakyta ant klausymų tiems, kurie nieko ne aukauja ant tautiškų reikalų. Prigaut mus negalima, kadangi mes žinome kas aukauja iš laikraščių.

Iš Thorp, Wis. Povilas Giačas ant mokslaeivių paaukavo $1.

Vištaliui, F. Mikolainis 25.

Z. Z.

Iš Wilkesbarre, Pa.

Skaikydami „Lietuvą" ir „Vienybę," patinkam žinias, kaip kitur lietuviai deda aukas ant visokių tautiškų reikalų, ant to jieško progos žmonėms susirinkus tai ant vestuvių, tai ant krikštynų, tai ant varduvių. Ir mes, Wilksbarres lietuviai, užsimanėm ne apsileisti.

8 d. gegužio susirinkome ant krikštynų pas musų vientantį Juozą Blockį. P. Tumosa užmanė paaukaut, kiek kas išgali, ant tautiškų reikalų. Susirinkę aukavo noriai, tik vienas, nežinia dėl kokių priežasčių, atsisakė aukauti. Sudėjome $3.85, kuriuos padaliname pusiau: ant kankintinių ir ant mokslaeivių „Aušros" Dr-tės fondan (po $1.90); 5c. atsitraukia ant pačto kaštų. Nors taĭ ne didelė suma, bet ne reikia užmiršti, kad ir susirinkusių buvo ne daug. Bandykime tik visur, prie kiekvienos progos daryti tą patį ir nors po tiek surinkti, o sudėsime ne mažai pinigų ir už juos galėsime ir ką svarbesnio nuveikti. Bus tai kur kas geriau ir naudingiau negu su plytgaliais viens kitam galvas skaldyti. Ką iš musų aukų sutversime, to nieks ne įstengs mums atimti.

Aukautojas.

Iš Madison, Con.

Darbai eina čia negeriausiai, dirba beveik visos dirbtuvės po 5 dienas ant sanvaitės; iš kitur pribuvusiam darbą sunku gauti.

Musų tautiečiai pradeda darbuotiesi ant tautiškos ir ant politiškos dirvos.

21 d. balandžio likosi suorganizuotas Ukėsų Politiškas Nepriguldmingas Kliubas. Iš syk prisirašė 15 sanarių ir užsimokėjo paskirtą mokestį. Kliubo viršininkais tapo išrinkti: pirmsėdžiu— J. Januševičia, jo vietininku — J. Melsback; raštininkais: J. Toloski, ir Vinc. Melsback; iždininku — A. Stankevičia.

Sanariai Kliubo linkę prie darbininkų partijos, t. y. Soc. Part., tik reikia plačiau išaiškinti mierius ir naudą jos darbinkams. Kliubas ant ateinančio susirinkimo žadėjo pasirodyti ir su aukomis ant tautiškų reikalų. Matysim, ar pažadėjimą išpildys.

J. Janusevičia.

Seimas S. L. L.

Bus laikomas Philadelphijoje, 5 d. berželio, Caledonijos svetainėje, ant Pine ulyčios (terp S. 3-os ir S. 4-os ul.). Seimas trauksis nuo ½ devintos adynos iš ryto iki vakarui.

Vakarė ant ½ aštuntos adynos prasidės viešas susirinkimas toje pačioje svetainėje, ir bus laikomos kalbos ir dekliamacijos. Philadelphijos lietuviai yra užprašomi atsilankyti į susirinkimą kuomi skaitlingiausiai. Kalbės iš svetur atvažiavę delegatai.

Komitetas.

Iš Brooklyno, N. Y.

Važiuojanti ant seimo Sus. Liet. Am. delegatai iš So. Bostono, Mas., sustojo Brooklyne. Plaujant dulkes pas p. Draugelį, p. Jankauskas užmanė, terp kitko, sudėlį po kiek ant tautiškų reikalų. Pakišus skrybėlę, sumetė $1.25, kuriuos siunčiame ant naudos mokslaeivių „Aušros" Dr-tės fondan. Terp delegatų iš So Bostono važiavo jauna bet energiška mergina darbininkė ant tautiškos dirvos, Ona Baronaičiutė. Jeigu terp mus but daugiau moterų ir merginų tokių kaip minėta seimo delegatė, mes daug augščiau stovėtume; reikia mums labiausiai, kad moterys ne apsileistų ir drauge su vyrais darbuotusi ant tautiškos dirvos.

J. Naujokas.

Staliaus sunus.

Pasakojimas Ch. Jeneit'o.

Bretonų nameliai kemšasi aplink kapines. Durys ir langai atsidaro ant numirusių lauko ir nuniręlin lamtosi namuose, kurie pirma jiems prigulėjo.

Gyvastis ir mirtis be perstojimo mainosi. Numirę gyvuoja, o gyviejie kaipi ne gyvi.

Kaime Ploerlin nameliai tveria ratą, pastatyti iš melsvo akmens. Pačiam viduryj žiba varpnyčios viršunė kaip viltis ant mėlyno daugaus. Netoli bažnyčios sargo namų, tikrų namų su akmeniniu stogu, gyvena Juozas Arcoe savo nameliuose. Pernai, verkdama, motina atidavė jam žiurstą ir įnagius tėvo ir parašė ant durų:

„Sunus dirbs darbą savo tėvo."

Juozas iš visų pajiegų stengiasi aprupinti reikalus šeimynos. Greitai iš namų išnyksta vargas ir riebus veideliai sesučių ir brolių pradeda vėl juoktiesi. Bet vieną kartą vakare jaunas stalius pradėjo kosėti kurčiu, kaip sumuštas puodas, kosuliu.

— Liga tėvo — mislija motina.

Ir vaikai, gerai atmindami tokį jau kosulį tėvo, liaujasi siautę.

Užstojus šiltesnėms dienoms, vėl griebiasi darbo ir jo šviesios akys patraukia sapnus Onos, sargo dukters. Jie apsimaino žiurėjimais, kaip tai paprastai buva ir nuo to laiko jaučiasi lengvais ir ramiais. Stalius lavinasi dirbime lovų koių. Jis išpiausto teipiau žvėris ir kitokius paveikslus spintoms ir palangėms. Juozas dirba dainuodams. Laikas nuo laiko jis paliauja dirbęs, ranka jo apsunksta ir lašai šalto prakaito pasirodo ant kaktos. Ir jis žiuri....

Jis žiuri į laukus per atidarytas duris. Mato pirmiausiai prie kapinių obelį, ištiesusią savo šakas, žibančias nuo baltų žiedų. Tas linksmas medis įleido šaknis į seną kapą. Už medžio matyt eilės pajuodavusių kryžių, ant žemės suvytę ir sudžiuvę kvietkų žiedai. Toliau priebažnytyj visoki įnagiai, lentos su nupieštais kryžium sudėtais kaulais, visoki laidojimo įnagiai, paskirti atsakančiam užkasimui numerėlio. Kitoj pusėj eilėse stovi abrozdai, karunos, melyna su žvaigždėms iš pasidabruotos popieros sklepavonė. Kampe stovi nešiojami altorėliai, stovylos, girliandos ir visoki daigtai šventadienėms procesijoms.

Juozas žiuri į taką vedantį ant kapinių ir jo varginga, serganti dvasia lipa trepais.... Jis jau atsilsėjo, rankos mostelėjimu nuvaro negerus regėjimus ir griebiasi darbo....

— Na, gana! Gėda mirti tavo metuose. Pasidrąsyk, brolau! Aš ne atsisveikinu su tavim!

Daktaras išeina su motina ir Juozas girdi, kaip juodu šnibžda:

— Jusų sunus pasirengęs, tetutė Arcoe. Jis patęs dar kokius du mėnesiu. Gal but, daugiau, gal mažiau.

Daktaras prasišalina, nynuodams medžionės dainą, kadangi mat jis liuosą laiką apverčia ant uždraustos medžionės svetimose giriose ir laukuose.

— Du mėnesiu! — pravaitojo Juozas.

Jis suskaitė:

— Balandis, berželis! Liepos mėnesyj pasibaigs viskas.

Jis su piktumu stumdo oblių ant medžio, o skiedros, lentą plėšydamos, laksto.

Nedėlios dieną, su atsidavimu išklausęs mišių, palengvais žingsniais eina namon. Jį sulaiko linksmas juokas jaunikaičių jo amžiaus. Ant jų kepurių su kaspinais pritvirtinti numeriai, jie visa gerkle dainuoja kareiviškas dainas. Rudenyj jie eina į kariumenę.

— Ei, vaikai! — suriko jiems — aš nueisiu pirma negu jus.

Ant valandėlės jie nutilo kaip kareiviai prieš mirtį. Paskui su priverstu juoku jie išsiskirstė po karčemas.

Juozas jautė, kaip su kiekviena valanda mažinasi jo gyvastis. Veltu iš viso vieko spaudžia krutinę, iš kurios bėga jo jaunystė, viltys, kokios vien ramina ir prašalina baimę. Visada ir dar laukti — tai visa parama gyvasties, gyventi kitiems atsitikimams, panašiems į viens kitą. Po dangaus skliautu, ant visos žemės, kur mes paskirti amžinai krutėti, nerasdami ramybės musų begalinėj kelionėj.

Kadangi mirtis daboja Juozą, tai jis paėmė riešuto lentą, ir pradėjo ją piaustyti. Jis padirbo naują, puikų grabą pats sau ir marus jam padėti, kuriuos paliks savo parapijai. Kartais jo ranka su pakeltu plaktuku krutėjo kaip laikrodžio švytuoklė prie paskutinio krutėjimo. Šaltas prakaitas liejasi ir jis klausosi kaimo balsų, besijungiančių su drebėjimu pusgyvio jo buvio. Mažuose kaimuose balsai tęsiasi kaip ir palengvi mosavimai, kurie nori trauktiesi amžinai. Kalvis, sudavęs į priekalą, paskui laukia, palinguoja palenkęs galvą kelio link, lyg laukdamas ko netikėto, kas neatsitiks. Paskui muša antrą kartą. Net ant bažnyčios bokšto laikrodis muša, rodosi, palengviau. Juozas klauso to balso ir mislįs jo kyla į dangų. Dieve didis! Debesys turėtų but pilni varpų skambėjimo, šauksmo pergalės arba kentėjimų, drebančių meldimų, pergalės šauksmų, o debesys, kada tamsa padaro juos gelsvais arba žaliais, tep turi but glamonėjimai.

O dangus, degantis nuo garbės ir vargų!

Braškėjimai kaimyniškuose namuose ir kosėjimas niekam jau netinkančio senelio, besišildančio ant slenksčio prie paskutinių saulės spindulių, priminė Juozui neišvengiamą mirtį.

Jis, pailsęs, užmerkė akis.

Po valandėlės jis išgirdo vabalų bimbimą. Gamta gyvuoja po žaliu dangčiu. Tai gegužės mėnuo.

Stalius mato žalią parvą per pusiau užmerktus blakstienus. Atmerkęs akis, jis atkreipia savo atidą ant jauno, sveiko krumo bumburo, ir jis mislija:

Jo viduryj slepiasi teipgi nykimo sėkla. Pageltę lapai pražus šį rudenį. Kaip trumpa esybė! O kaip juokingas visas pavasaris, juk tai tik medega supuvusių lapų atneštų paskutinio vėjo. Bet ar ne vis tiek! Juk visgi jaunystė, juokas,, dainos, džiaugsmas šio laiko....

Ir Juozas pakėlė akis į dangų, ties kuriuom išsiskėtė besidžiaugiančios obelies šakos. Rugsėjo mėnesyj jos links nuo sunkumo obuolių.

Ligonis verkia, pamisliįęs, kad jis nepamatys jau jos vaisių.

II.

— Taigi, kunigeli, jus esate persitikrinę! Ar ten danguje buva procesijos ir ar reikalingi staliai ir dailidės altorių dirbimui?

Kunigas atsako „teip" su nusišypsojimu senų šventųjų, žadančių ideališkas linksmybes danguj.

Juozas palengva mirė, o kunigas ramino jį visokioms gražioms svajonėms. Mažas bretonietis žinojo, kad jis nenumirs visas ir kunigas jam vis įkalbinėjo: mirti — tai yra gyvuoti!

Vakare Juozas sedėjo ant slenksčio. Ukininkai mėgsta tokius besilsėjimus patamsėj. Linksmybė apima jų širdis ir jie kalbasi pašnabždoms, kad jos ne nubaidyti.

Ir Juozas teiposgi žiuri, išputęs akis, atmindamas vien džiaugsmus, kokius duoda gyvenimas ant žemės.

Dangus, rožių žiedai iš palengvo temo. Gotiškos bažnyčios bokštas, augštai iškilęs, žymiai dar matomas buvo, rodėsi, lyg pritraukia jis žvaigždes.

Prie bažnyčios matyt buvo pulkas moterų, išėjusių po vakarinių maldų. Varpo balsas platinasi pusiau užmigusiame kaime, kįla augštyn, lyg nešdamas į dangų žmonių maldas.

Pabaigus darbą, Juozo motina liudnai sėda prie kapo pasimirusio vyro ir liudnoms akims žiuri į kapą ir į tą, kurio teiposgi greitai nebus terp gyvų. Viską apima tamsa, kryžių ant kapų beveik ne matyt.

Ant tako girdėt barškalai, bulius veda kaimenę: karves, avis, paršus. Senas arklys eina, purtydams galvą prie kiekvieno žingsnio. Išsiskirščius visiems tvartuose, bulius baubia, žiurėdamas į raudoną dangų, piemuo pakelia botagą, bet su juom ne kerta.

Juozas mato senius, susirinkusius į kruvą. Jie kalba apie ateitį, o žalsva mėnulio, šviesa perkeičia jų veidus. Drauge su jais merginos šnabždasi apie praėjusius laikus: „pirmą kartą, kada aš jį pamačiau"....

Dar sėdedama ant slenksčio, jauna motina apkabina savo brangenybę, sava užmigusį sunelį. Atsiranda ir bobutė su katilaičiu rankoj. Ji skambina, mušdama į jį su ranka, ir vaikas atidaro akis dar šlapias nuo miego ir išgirdęs tą kaiminę muziką, juokiasi, krutina apvalius kuno sanarius. Umai pagriebia jį tėvas ir girdėt tik juokas vaiko.

Dangus sutemo. Ant horizonto matyt ugnelės ant šviežio oro. Tai darbininkės siuva baltus drabužius pirmai komunijai. Adatos kruta minkštam audime, o prie puolančios nuo viršaus sidabrinės šviesos moterų galvos ir audimas atsižymi ant pievos žalumo.

Juozas sunkiai pasikėlė ir įėjo į butą. Mėnulio šviesa žibėjo ant ką tik padirbto grabo.

— O! — pamislijo ligonis — pusę amžiaus mes apverčiam ant miego, kitą gi pusę perleidžiame ant paminėjimų ir geismų.

Mažas stalius gulė į lovą. Jis mislija. Daugiau jis nieko dirbti ne gal.

Motina ką tik padavė valgį jo broliams ir seserims. Dabar su pilnais pilvais jie miega.

— Na, mano mažyti — traukia senelė — kaip tu jautiesi?

— Aš labai silpnas, mamyte! Ne ilgai tavę varginsiu. Aš ne turiu jau kraujo.

Sena Arcoe bėga pas kaimynus paverkti.

— Oi, kokia nelaimė, koks geras sunelis, teip daug uždirbdavo.

Sargas ramino ją.

— Na,

Trumpa senobes Istorija.

Isz maskoliszkos kalbos verte D.

Gaspadoriai išteisindavo savo nuožmumą tuom, jog vergų apie juos begalinė daugybė, jog vergai — svetimi, kito tikėjimo, kalbos, žmonės: gyveni, tartum, terp priešų, ir kitaip, kaip tik kuo kiečiausia laikant, negalima jų baimėj užlaikyt. Vergai, neretai atsitikdavo, užmušdavo ponus. Užtatai nobiliai senate išdavė ypatingą įstatymą pabaidyt vergams: jeigu ponas atrastas bus namie, ar kelionėj, užmuštu, tai kankynėmis ir myriu turi but nubausti visi vergai, ką gyveno ar buvo su velioniu, nors jų butų kelios dešimtys ar šimtai žmonių.

Skaitlius vergų dideliam dvare galėjo pasiekt kelius tukstančius. Gaspadorius stengėsi atitraukt savo vergus nuo viso sviedamas Ryme, galėjo tapt rymišku valstiečiu. Pertai Ryme, vis to paties rymiečių vardo, susigrusdavo įvairių tautų minios; išpanai, afrikiečiai, gallai, grėkai, syrai ir t. t. Kitoki žmonės matyt buvo dabar žmonių suėjime; kitoki papročiai įsiskverbė čion: vietoj rimtų sunkokų plebėjų-ukinįkų pradėjo užti vikrus miestiečiai; pasklydo ginčai, pertraukos, sujudinančios kalbos. Kaip sykį garsų pergalėtoją Kartagino, Scipijoną Jaunąjį, pertraukė žmonių suėjime, jis perpykęs surikko: „tylėkit jus, vergai, kurius aš supančiotus vakar Ryman atvedžiau!"

Vergas-darbinįkas su retežiais. Naminis vergas, nešąs valgį

to: jis svetimų neįleisdavo savo namuosna, vergai patys turėjo pasidaryt rubus, indus (didelė dirbtuvė vergų dvare pirmučiausia ir buvo praminta *fabrika*). Pas vartus sedėjo sargas ir gerai prisižiurinėjo ateinantiems ir išeinantiems; ant vartų dideliuose namuose buvo dar langas, per kurį pasižiurėdavo dvaro administratorius, ar gerai sergi anas sargas.

Vergų sukilimai. Suprantamas daigtas, jog, kur susigrusdavo daug vergų, jie galėjo sukilt. Terp jų buvo stiprus žmonės, pvz., piemens pietinėj Italijoj, arba gladijatoriai, t. y. vergai, išmokyti muštis laike žaislų Rymo tėatruose.

Vieną kartą visa Sicilija, kur buvo ypač dideli dvarai, pateko rankosna sukilusių vergų: tai buvo vis svetimi žmonės, gimę rytų šalyse. Sukilimas prasidėjo suokalbiu terp tarnų vieno didelio dvarponio, garsaus kankintojo vergų. Minia vergų užpuolė ant netolimo miesto, kur buvo gaspadorius ir užmušė jį tėatre. Ant visos salos išmušė ponus; prie vergų prisidėjo nusigyvenę laisvi žmonės. Vienas vergas iš Syrijos, kurį ponas rodydavo, kaipo juokdarį ir moniniką, o draugai jo laikė už pranašą, buvo vergų išrinktas caru. Per trejus metus jie gaspadoravo Sicilijoj ir kelios rymiečių karinuenės su konsulais nieko negalėjo jiems padaryt. Pagalios juos įveikė ir nežmoniškai nubaudė: 20.000 vergų buvo nukryžiavota.

Rymo miestas. Po didžių užkariavimų visai kitaip išrodė ir pats Rymas. Pirmiau miestas susidėjo iš žemų, visaip išblaškytų namų, terp kurių buvo tyri plotai. Tik turgų dienose, arba jeigu pavojus užtiko nuo priešų, jis prisikimšdavo atėjunais iš sodžių, paprastai-gi jame mažai buvo gyventojų, mažai judėjimo.

Viskas kitaip virto, tapus Rymui sostapiliu visų žemių aplink Terpžeminę jurą. Čion ateidavo daug svetimtaučių: pasiuntiniai kitų viešpatysčių su savo tarnais, pirkliai, dailinįkai, retoriai. Atpirkėjai apsigyvendavo su savo kanceliarijomis ir pasiuntiniais. Apie nobilius prisirinkdavo daugybė klientų. Visiems šitiems atėjunams, tarnams, tarnaujantiems reikėjo virt ir pristatyt paviržius, rubai, indai, padarai, papuošimai; daugybė amatnįkų, pirklių, vežėjų ir nešikų gaudavo uždarbį Ryme.

Vietoj pirmykščių kelių dešimčių tukstančių gyventojų, skaitlius jų Ryme užaugo iki milijono. Tyri plotai užsistatė, triobos atsirado toli už senųjų sienų. Dabar prisiėjo statyt namus ant daugelio gyvenimų. Teisybė, turgavietėms, puikioms bažnyčioms, cirkams, tėatrams, senatui pavesdavo daug vietos; daug vietos užėmė nobilių rumai su dideliais sodais aplinkui. Bet pertai dar ankščiau darėsi dalyse, kur neturtėliai gyveno. Čion stuksojo namai po 6 gyvenimus turį, panašus į kazermes, padalyti apačioj į krautuvėles ir fabrikus, viršuj-gi į mažus kambarius ir užkampius neturtėliams. Neturtėliui tankiai priseidavo lipt augštyn per 20 palaipų, arba, adverniai, jis nusileisdavo per 10-20 palaipų žemyn nuo žemės paviršio.

Nevalų, baugu ir nesveika buvo gyvent šitokiose kazermėse (Ryme tokius namus vadindavo „salomis", nes jie užimdavo visą miesto dalį, it kokia sala): terp jų traukėsi siauros, kreivos ulytėlės, kur nė saulės spindulys nepatekdavo. Viršutiniai namų gyve-

Pietus viešbutyj. Susėdę pakelevingų rubuose.

nimai statydavosi ant greitosios iš medžio; gaisrui atsitikus, daugybė susigrudusių namų pavirsdavo į tikrą užkurtą laužą. Gaisrai Ryme tankiai atsitikdavo: išdegdavo visos miesto dalys, ir daug žmonių sudegdavo.

Žmonės Ryme. Gyventojai Ryme pasidarė labai įvairus. Apart to, kad sostapilin daug privažiuodavo, patys vietiniai valstiečiai labai atsimainė. Pergalėtojai atsiveždavo minias belaisvių vergų. Daug jų paskui išliuosuodavo. Išliuosuotasis, gyvenant Ryme, galėjo tapt rymišku valstiečiu. Pertai Ryme, vis to paties rymiečių vardo, susigrusdavo įvairių tautų minios; išpanai, afrikiečiai, gallai, grėkai, syrai ir t. t. Kitoki žmonės matyt buvo dabar žmonių suėjime; kitoki papročiai įsiskverbė čion: vietoj rimtų sunkokų plebėjų-ukinįkų pradėjo užti vikrus miestiečiai; pasklydo ginčai, pertraukos, sujudinančios kalbos. Kaip sykį garsų pergalėtoją Kartagino, Scipijoną Jaunąjį, pertraukė žmonių suėjime, jis perpykęs surikko: „tylėkit jus, vergai, kurius aš supančiotus vakar Ryman atvedžiau!"

Svetimi papročiai ir tikėjimas. Kartu su svetimtaučiais, skverbėsi Ryman ir svetimas tikėjimas: atėjunai atsinešdavo ir savo dievus, paskui juos sekė kunigai ir apsakinėtojai. Pasirodė grėkiški dievai; rymiečiai tankiausia supainiodavo juos su savo dievais, Dzeusą su Jupiteriumi, Hėraklą su Hėrkulėsu ir t. t. Terp rymiečių ir grėkų nuo senobių buvo susinešimai: per tai ir lotyniška abėcėlė pasidarė iš grėkiškos. Grėkiški statytojai statė dabar pagal grėkiškus pavyzdžius bažnyčias rymiškiems dievams; grėkų dailinįkai statė jų stovylas.

Bet pasirodė ir visai svetimi dievai. Egipto kunigai, su baltais drobiniais rubais, su taršklėmis rankose, raudojo ir verkė, mirus savo dievui, Ozirisui. Garbintojai Mažosios Azijos dievės Kibėlės, Diedžiosios dievų motinos, pakeldavo apkurtinantį trenksmą bugnų, tarškėjimą ginklų, klyksmus ir svaiginančius šokius. Pagalios, pasirodė žydai, kurie užgyveno vėliau didelę atskirią Rymo dalį: visi stebėjos, jog nėr pas juos stabų ir papuošimų maldų namuose, *sinagogose*, kur jie susirinkdavo Šventraščiui skaityt ir pasikalbėt.

Rymiečių valdžia labai žvairiai žiurėjo į šitus svetimus tikėjimus ir papročius. Jie vis tai laikė už „prietarus". Senobės šalinįkai manė, kad pasileido žmonės per svetimus papročius, buk per tai žmonės tapę godulingais, apgavikais, metę pirmykščius savo užsiėmimus ir pradėję bėgt iš sodžių miestuosna. Senobės šalinįkai nežinojo už ko stvertis svetimai dvasiai išnaikint: jie tai uždrausdavo svetimtautiškus rubus, tai sumažindavo skaitlių sidabrinių indų namuose, tai išvydavo svetimus mokintojus ir apsakinėtojus. Bet vis tai ant niekų nueidavo.

Grėkų mokslas. Ir terp nobilių plačiai pasklydo svetimi papročiai. Abudu Scipijonu, Emilijus Povilas ir kiti labai gerbė Grėkiją. Pas apšviestus paprasta kalba tapo grėkiška. Nobiliai pavesdavo grėkams-vergams savo vaikus mokinti. Jie mėgo pasiklausyt grėkiškų eilių arba grėkiškų kalbų. Jie mokinosi dailiai kalbėt pas atvykusius garsius grėkų retorius.

Skaitymas knygos. Po dešinės — atvira spintelė su knygomis ir rašaline.

Lentelės rašymui: iš vidaus plonai užlietos vašku, ant kurio rašė smailiu galu lazdelės (stilium); buku, apvalainu lazdelės galu galima buvo ištrint parašytą.

Pas rymiečius seniau visai nebuvo rašlevos. Tuom tarpu kaip pas grėkus ypatingi dailinįkai-dainiai perstatinėjo visas poėmas apie didžius dievų ir didvyrių žygius, pas rymiečius, už stalo susėdę liepdavo berniukui traukt kokią nors menką dainą apie senobės vadą. Dabar, Ryman pradėjus plaukt svetimšaliams, daug grėkų užmanė supažindint rymiečius su savo poėzija: grėkų poėmos tapo išverstos lotyniškai; rašomi buvo darbai, panašus į Homėro dainas, Ryme pradėjo rodyt spektaklius, panašius į grėkiškus. Vienog šitokie užsiėmimai buvo visgi svetimi rymiečiams: rašėjai, rašiusiejie lotyniškai, tankiausia ne rymiečiais užgimę buvo ir ne laisvi žmonės buvo, bet svetimtaučiai ir išliuosuoti. Ryme daug mažiau žmonių negu Grėkijoj skaitydavo eiles ir mėgdavo tėatre but.

Dar mažiau rymiečiai rupinosi apie mokslą: jie buvo didžiais statytojais, inžinieriais ir karžygiais, dideliai gabus valdymo dalykuose; bet jiems mažai rupėjo klausimai apie pasaulės sutvėrimą arba žmogaus dvasią, klausimai, kurius grėkai teip giliai buvo ištirinėję.

IX.

Laikai sumišimų Ryme. 130–30 m. K. N.

Išpustėjimas Italijos. Pralobstant Rymui ir augant jo gyventojų skaitliui, Italija pustėjo. Baisiai išpustijo šalį Hannibalo barbarai per tą 15 metų, ką joj prabuvo. Daug šalių paskui teip ir neatsigavo. Rymiečiai dar padidino išpustėjimą tuom, jog atėmė žemes nuo talkinįkų. po Hannibalo pusės ėjusių. Šitos žemės skaitėsi nuo to laiko iždo žemėmis; jas vadino *visuotinu lauku*. Daugiausia jas nusinuomuodavo nobiliai už mažą mokestį iždui.

Visur, kur tik atsirado išpustėjimas, arba kur žemės buvo atimtos, nebliko ukinįkų. Ukinįkas, prastojęs namus ir žemę, kraustėsi Ryman ar kitan miestan ant uždarbio, pastodavo laivynėn, išvažiuodavo kiton šalin. Kaip ten nebutų, jis tapdavo *prolėtariju*, t. y. žmogum, kurio rytdienis neaprupintas.

Bet ir tiems ukinįkams, kur namie pasiliko, sunkiau klojosi. Jie nebgalėjo pristatyt savo javų Ryman ir dideliuosna pajurio miestuosna, nors ten ypač dabar reikėjo daug daugiau duonos, negu seniau. Dalykas tame, jog rymiečiai sugriebė savo rankosna jurinius kelius ir turtingas užjurines šalis ir gaudavo duonos už dyką: Sicilija, Afrika, o vėliau ir Egiptas, turėjo mokėt duona duoklę savo valdytojui. Tiktai už pristatymą reikėjo mokėt; pertai, svetima, tolimesnė duona buvo pigesnė už vietinę, itališką. Italijos ukinįkui nebuvo kur dėtis su savo laukų javais, o tuom tarp jam reikėjo gaut pinigų visokiems reikalams. Dėlto tai daug elis ukinįkų parduodavo savo žemes ir kaimuose skaitlius žmonių mažyn ėjo.

(Toliaus bus)

PERSERGEJIMAI.

Iš prozos Pataršų.

Paraše Vištusorius (Vištalius).

Juk iš pasakų, prilyginimų —
Yvairių daigtų ir sutvėrimų —
Pamokslą kaip sviets kaip kada sena:
Jie žednam, kaip reik elgtis, priemena, —
Nes yra juose, kaip ir kituose
Mums paliktuose redkų mytuose
Persargos, misliįs kytrai įdėtos,
Kurios ret' kada tik est išspėtos;
Ba kaip terp mus skelb' pasaka sena:
Tas tiktai gerai viską išmano,
Kam papartinis apsireišk žiedas,
Tas žied's jam visą žinią išgiedąs.
Ir tu, nors gerai jo nesuprasi,
Kad ir paparčio žiedo nerasi,
Ba išpurtįsis, mažas, vienkartis,
Slapta tik žydi musų papartis....
Bet apsčiai naudos vis apturėsi,
Jei atmintyje juos išturėsi.
Ba pryšakinių mįslių yr' prasti
Žodžiai, nesunku juos yr' suprasti. —
Žvelg į vis gyvio krutantį sviętą,
Ant visos žemės į žedną vietą,
O patirsi, jog tarpe daugumo
Jų veislių niekur nera lygumo:
Kaip žvėrys, paukščiai, žuvys, želmeniai,
Vandenys, kalnai, revos, akmenai
Ne visi lygus: vieni didesni,
Kiti menkesni aba mažesni.
Lygiai ir žmonės, vieni stipresni
Ir turtingesni, kiti silpnesni,
Ir vargingesni dėl daugeriopų
Priežasčių, budų visokeriopų.
O visi renkas į poras, pulkus,
Arba į krumus, stambius ir smulkius.
Visi tur valdžią ir vyresniuosius.
Argi paikesnis žmog's but' už juosius?
Ir pekloj yra nors kokią, valdžia,
Kur bemalonės kala ir baldžia. —
O dangų rėdo baimė dėl raikščių
Parako, — dulkių, — sulčių, — paigaikščių.
Nes be valdžios ir tiesų aštrybės
Pakiltų visur maištų baisybės,
Nė viena gentė n'išsilaikytų,
Žmonės kaip žvėrys išsinaikintų,
Ba šios gadynės pagedęs svietas
Visų piktųjų dvasių aprietas,
Ir už jas visas pavojingesnis,
Žodžiu, „genys marg's, sviets da margesnis."
Tai reik išmanyt, jog sviets maišytas,
Yvairiais gaivais yr' apkaišytas, —
Kaip žemė gerom's ir pikt-žolėmis
Apžėlus krumais, sklypais, eilėmis....
Už tai netinka visus išpeikti,
Nė juos pagirt, nė laimint, nė keikti
Nes visad esti terp visų stonų,
Terp visų vierų, — žmonių ir ponų, —
Kaip terp miesčionių, žydų, bajorų,
Visokių lyg kaip krome tavorų:
Puikių ir prastų, sukrautų kartu,
Brangių ir pigių ir menk' kam vertų.
Teip kaip terp žvėrų, uodų ir paukščių,
Ir drąsių, jaukių, lėtų ir baugių,
Didei naudingų ir reikalingų,
Bei' pavojingų ir išgadingų;
Net ir draskančių, kraugerių baisių,
Kai terp želmenų ir medžių vaisių
Yr' saldžių, gardžių kai menes bičių,
Aitrių ir karčių kaip čemiryčių....
Nors juos peiktumėm, ar pagirtumėm,
Niekados visiems nejtiktumėm:
Vieniems ausyse baisiai girždėtų,
Kitiems širdyse skaudžiai kribždėtų
Mus žodžiai lendant per jų krumelius
Ir svarstant mislį dumų posmėlius.
Geriau nė vieną nepalytėsim,
Bet ką jie veikia, neužtylėsim, —
Nes da ikšioliai šiam sutverime
Nuo pradžios svieto toks neužgimė,
Kurisai visiems lygiai įtiktų,
Ir pats niekumėt nebesupyktų. —
Čia yos apimt gal mus silpnas umas,
Toks didis yra terp jų skirtumas,
Nes terp daugybės veislių ir perų
Visokių randas, piktų ir gerų.
Tik terp mus veislės Adomo pero,
Regis nė vieno n'ėr tikrai gėro. —
Jei kas apie tai da abejotų,
Vyliu viliuose plustų, klejotų;
Vienui viens ant mus' yr' tikrai geras,
Stebuklingasis vis gymio peras —
Viešpats mus Dievas — dyvų pravojas,
Kurs duod' visgyviui tiesas ir provas.
Jis niekad niekam pikto nedaro,
Tik sutvėrimui iš kvapo gero
Rymastį, meilę ir laimę sėja,
Bet jau sviets vos jų dasilytėjo.
Ir tą teisybę tikrą ir aiškią
Ilgamžiniai mus priežodžiai reiškia;
Tik sunku juosius visus surasti,
Ir jų ydėją, kaip reik, suprasti. —
Aš tų priežodžių jus gimdytojų,
Nors smulkmenėles jums atkartojų,
Jie kožną ragin. — „Saugok pats savęs
Tolydžio, ir Dievs apsaugos tavę!"
Kad nesakytum, bėdą dastojęs
„Kad, aš tai bručiau pirma žinojęs,
„Buč saulės lenksmu jo apsilenkęs,
„Ir prietelystę į purvus trenkęs!"
Ir tai žinot, vis esate kalti,
Jogei kiekvieno dantis yr balti,
Bet kas už dantų, to nieks nežino,
Ir nemato kaip ant lauko plino,..

* * *

Tėmykis todėl, idant atmintum,
Per visą amžį juos ir pažintum,
Kas kur ir melas, kur kas tiesa,
Kad rastum tamsoj dvasišką šviesą. —
Ale atradęs, niekam terp minios
Nesigirk niekam iš savo žinios —
Tik slėpkis su ją teip kaip palėda,
Kad neįpultum į bedų-bedą....
Nes pekliškasis ponas šeitonas,
Kerštugnia degąs baisings valdonas
Velnių ir visų dvasių tamsybės,
N'apkenč teisybės anė šviesybės..
Kas tik ješkot jų pasidrąsina,
Tuoj umus maišo, mintį gaišina,
O jei kas kokiu nors budu randa,
Tuoj tarnams liepia nusukt jam sprandą,
Ar tarabanyt gyvą į peklą,
Ir ten padaryt iš jo jam aklą
Didei baisingą įnagį — berną,
Ant akimirksnio paklusnų tarną.
Jie nekalčiausią dušią sugriebę,
Be skirtumo, ar lėsą, ar riebią,
Potolei daužo, grudžia, kankina,
Ik visus jausmus jos išnaikina.
Bet tuos ką stengias Dievą prastoti,
Ir jų pusberniu nenor pastoti,
Smarkiai kankina, daužo ir pykdo,
Galiaus amžinu miegu užmigdo;
Ale jų dvasios velniams netenka,
Jas Vaivo — Murgiai skubiai surenka
Ir veda kaipo šviesos spindulius,
Į laimingesnio svieto skrydulius..
Šėtons nor' visą žinią su šviesa
Išnaikint sykiu ir ištremt tiesą,
O visą svietą baisiai pergandyt,
Ir žemę tirštoj tamsoj paskandyt:
Jisai netur' dėl Dievo — žmogystės
Ane lašelio mielaširdystės:
Kad jam visas sviet's staiga pražutų
Jis nesujudint's, kąntantas butų.
Bil tik jam liktų paklusnių, drąsių
Keletas kapų nečystų dvasių,
Kad jos dievišką perą apkeisti,
O velnių veisle žemę apveisti.
Tad negeisk išvist nė visos tiesos,
Nė splendančiosios per mierą šviesos,
Nesa abidvi žmogų gadina,
Protą ir jausmus veik isvedina.
Jei jau tos mįslies savo n'apleidi,
Ir prisispyręs išvist ją geidi,
Tai mislyk gerai, kur jos ješkoti,
Idant ne tektų protą prastoti....
Nerasi tiesos niekad augštose
Didžių dvarų, nė miestų triobose,
Nes' jei kas kartais ten ją užkliudo,
Tai kiti tuojau šunim's išpiudo;
O jei kas priim', tai ir kavoja,
Ir kaip gyvasties savo daboja,
Kad ji kaip žėmčiug's nežybtelėtų,
Ir kad nieks, kur ji yr' slėpta, n'išspėtų....
Tiesa karietoj' nevažinėja,
Nė tiesiais keliais nevaikštinėja
Kai ponia — tiktai kaip ubagėlė
Basa, apdriskus, vis nabagėlė —
Šuntakiais siaurais, kreivais, vingiuotais,
Klampiais, spygliuotais ir erškečiuotais
Bėginėja iš vietos į vietą —
Visų prastota — per visą svietą:
Tankiausiai ten, kur žmogystė genda,
Visiems į akis nuolatai lenda, —
Kartais po kytros pasakos skraiste
Rodo jiems nuodus ir šventam vaiste.
Bet prasti žmonės, nors ją išvysta,
Ale retai kas tik išpažinsta:
Paprastai ima ją už melagę,
Suktą vertelką, ar laumę sragią...
Tiesa begalo yr tik tiems graži,
Katrie yr dvasioj tvirti, o mažai —
Bet tiems yr baisi ir smertnešinga,
Kurie tur dvasią silpną — baimingą....
Kas tikrą tiesą gerai pažįsta,
Tas niekad niekur nebepaklysta,
Ba veda jį per mislių gužynę —
Į geležinę tiesą — viršynią....
Bet abejojų, ar toks kur yra,
Kurisai tiesą pažintų tyrą, —
Nes da žmogystė miglose skęsta,
Ir tik palengva umuose bręsta....

* * *

Rasi pats skaitei, arba girdėjai,
Miels skaitytojau, ką gėradėjai,
Raštais arba ir pamokslais savo
Suzaunijo ir išpleperavo:
Jog ir Dievs žinmedvaisius skint draudęs,
Net ir angelus už tai bais' baudęs,
Prakeikęs ir iš dangaus ištrenkęs,
Nes jau nieks prieš jį nenusilenkęs.
Per tris dienas ir naktis krito
Kai sniegs iš dangaus ir nusirito
Į požeminį peklos pragarą,
Už tai, kad kėlė prieš Dievą karę.
Ir teip aniuolus velniais padaręs,
Ir juos korodams, tenai uždaręs
Ant visų amžių nepabaigtųjų,
Paskirtoj vietoj dėl prakeiktųjų.
Bet virš — angelą, did-Luciperį,
Milžiną dangaus — pirmą sviesperį
Padaręs visų velnių valdonu,
Kurį vadina svietas šeitonu....
Ir pirmus tėvus mus teipjau baręs,
Ir juos iš rojaus už tai išvaręs,
Kad uždraustųjų vaisių ragavo.
O žaltys tiktai Jievą prigavo....
Pragars užrakyts buvęs — spižinis,
Ant pavizdžio, kaip pečius smalinis.
Viduj amžinos nakties tamsybių,
Karalystėje kančių baisybių;
Ale šėtonas, atradęs raktą —
Su milžiniška — triguba kakta,
Beržinius klingius, kablius išlaužęs,
Stogus nuplėšęs, bromus sudaužęs,
Sasparas, sparus, sienas sugriovęs,
Ir iš pamatų viską išrovęs,
Sutrupino ir į gruzdus sutrynė, —
Ir ant tos vietos padare plynią,
O kaip liuosybę savo įgijo,
Pats išlėkė ir velnius išvijo
Ant žemės žmonių umus maišyti,
Vyliot, o smaugt, vargint, šviesą gaišyti,
Paskui sušaukęs prakeiktų gaują
Augštai ant žemės pastatė naują
Trigubą peklą, daug baisingesnę
Ir da drutesnę ir ruimingesnę.
Ir padalino į angštus svietus,
Į gubernijas, valsčius, pavietus,
Kurių rubežiai kunigais, ponais
Ir kupčiais šukčiais, vaisko atmonais,
Kai gyvu muru tapo apdengti,
Kurių nė velniai negal peržengti
Be baisių kančių iškentėjimo,
Arba ir gyvio patrotijimo....
Galiaus su trenksmu šniokšdams, maurodams,
Pasigiežt prieš pat' Dievą gorodams,
Su perkuniška žaibo smarkybe
Pats viens pradėjo kilt į aušgtybę,
Ir tuoj iš visų pajiegų savo
Į viršų dangaus smarkiai užgavo;
Pirmiejie smugiai teip buvo baugus,
Nuo kurių pusiau perplyšo dangus. —
Atsikartodams, trenkė ir daužė
Bet vos tik mažą spragą pralaužė,
Pro kurią įlyst pats neįstengė,
O visas dangus drebėjo — vengė..
Čia atsiminęs, jog Dievs turėjo
Ant žemės vaikus ir juos mylėjo,
Tarė savęspi šaipydamasis:
„Palauk staubune — sukčiau senasis!"
„Tu ne tėviškai siutai ant vaikų,
„Ir juos pražudei ant amžinų laikų,
„Dabar prieš tavęs aš be malonės,
„Subuntavosiu bent tavo žmonis"
Ir be atvangos nuo dangaus kurė,
Net Rojaus darže veik atsidurė,
Kur pasivertęs į kytrą žaltį,
Pagiežos vyliu pradė sukt valtį;
Po visą daržą besibastydams,
Ausis pastatęs, pasiklausydams
Apie ką šneka Adoms su Jieva;
Ar gie atsimen', ką apie Dievą?
Tame patyręs, jog patį Jieva.
Be vyro kasdien' lankė tą pievą,
Kur uždraustasis medis stovėjo,
Ir ant jo vaisiaus godžiai žiurėjo.
Slapta į tą pat medį įlipęs,
Ir susirangęs, lyg kad pastipęs,
Terp lapų kantriai sav lukuriavo,
Ant Jievos ir laukt ilgai negavo:
Netrukus štai ir Jieva atbėgo,
Kaip jau paprastai daryt vis mėgo,
Bet tuom kart prieg pat' medžio prižengus,
Pradė ir zaunyt, akis pridengus:
„Diev's Tėv's viską mums čia pavedė,
„Tik šį gyvasties ir žinios medį,
„Uždraudė kibėt ir skint jo vaisius
„Skaniai kvepiančius, o tačiaus baisius."
Tuom tarp žaltys jei šiaip tarė:
„Neklausyk Jieva, Dievas tik liepė
„Negadyt vaisių neprinokusių,
„Ale nedraudžia skint išsirpusių.
„Juk pats Dievs niekad jų nesuėda!
„Paikystė butų kęst kančių badą,
„Ar ješkot vaisto, po krumus bludyt
„O turėt beveik sterblej juos pudyt!"
Jieva, paklausus — brakšt ir nuskynė
Obuolį — ale tuoj atsiminė,
Jog reik dalytis pusiau su vyru,
Kurs dėl jos buvo viernu, atviru..

Isz visur.

|| Vidaus ministeris Plehve (Maskolijoj) padavė viešpatystės rodai reikalavimą panaikinti pernai jos užgirtas tiesas, pagal kurias likosi uždrausta apsigyventi žydams iki 35 viorstų nuo rubežiaus. Tiesos tos kvailos, bet jos viešpatystės rodos likosi užgirtos ant reikalavimo tos pačios vidaus ministerijos, kuri dabar pati reikalauja atšaukimo savo užmanytų kvailų tiesų. Yra dar Maskolijoj gana kvailų tiesų, kurias reikia panaikinti.

|| Kronstadto porte, netoli Peterburgo, ant maskoliško kariško laivo „Orel" atsitiko baisi explioziją, kurios 10 katilų prižiurėtojų likosi užmuštų. Laivas likosi dručiai pagadytas ir reiks ilgo laiko ant jo pataisymo. Mena, kad explioziją pagimdė japoniški šnipai.

|| Republikoj Hayti, vidurinėj Amerikoj, apsireiškė didelis nekentimas visų be išėmimo svetimtaučių. Visur likosi išlipinėti atsišaukimai kviečianti gyventojus išvyti per daug išsiviešpatavusius svetimtaučius.

|| Ant salos Mindanao, vienos iš Filipinų šalų, pasikėlę čiabuviai išskerdė netoli Malob net 53 čiabuvių šeimynas, esančias amerikonų tarnystoj. Čiabuviai nupiaustė telegrafų dratus, todėl artesnės žinios neateina.

|| Berlyno laikraštis „Tageblatt" praneša, jog prabaščius katalikiškos bažnyčios Pforzheime, Vokietijoj, kun. Rieger kelis kartus šovė į Freiburgo archivyskupą Loerbeą, tik šuviai nepataikė.

|| Angliškas randas pradėjo jau gabenti prie darbų į Transvaaliaus aukso kastynes chiniškus darbininkus. Garlaivys „Tweeddale" išgabeno jau 1055 chiniečių į Durban.

|| Danijos sostapilėj, Kopenhagene, likosi atidarytas prieš džiovą daktarų terptautiškas kongresas po viršininkyste Paryžiaus profesoriaus Brouardelio.

Dayton, Oh. Orville ir Wright atliko antras bandavones su jų padirbtu orlaiviu. Bandavonės ne pasisekė: orlaivys nulėkė 24 pėdas ir nupuolė ant žemės.

Redakcijos atsakymai.

Kalavijui iš Pittsburgo. Žinias apie aukas garsina ir kvituoja tik tas laikraštis, kuriam pinigai nusiųsti. Kvituoti dviejuose laikraščiuose tų pačių aukų ne galima. Aukos, laikraščių kvituojamos yra po visuomenės kontrole; kvitavimas po du kartu tų pačių aukų butų suvadžiojimu visuomenės, kvitavusioms antru kartu tas pačias aukas atseitų atsakyti ir už tas, kurių ne gavo. Kvitavimas yra ženklu, kad kvituojantis pininigus priėmė. Negavęs todėl pinigų, negali apie juos garsinti. Jeigu ant vestuvių sudėtos aukos nusiųstos į „Vienybės" redakciją, tai „Vienybė" jas pagarsįs ir pakvituos; „Lietuva" to daryti negali, kadangi aukų tų ne gavo.

P. P. Vok. Skaitytojui J. M. Straipsnius apie svarbesnius klausymus rašo paprastai pati redakcija; ji savo straipsnius paremia ant svarbesnių motyvų. Nuo korespondentų redakcijos geidžia vien žinių apie svarbesnius begančius atsitikimus. Abejuose raštuose motyvai privesti nuo seniai visiems žinomi. Todėl rašteliai ne tinka. Jeigu juose butų privesti koki svarbesni motyvai arba pakelti koki svarbesni klausymai, redakcija raštelius galėtų sunaudoti, bet šiuom kartu mums atsiųstuose to nėra. Mums but geriau, jeigu norinti ką svarbesnio pagarsinti paduotų mums tematą, o jau mes pats atsakantį straipsnį parašytume.

Atsiliepimas in tautiečius.

Nėra žmogaus, kurs be mokslo ir pažinties savęs galėtų pasitobulinti; nėra ir nebuvo tautos, kuri patekusi po jungu despotiškų įstatymų, naikinančių jos ryšius, butų galėjusi apsisaugoti nuo išnykimo, nepažinusi visų pasislėpusių savo priešų. Nebuvo ir nėra mokintojo kurs pažinęs dalelę gamtos tiesų, priešingų despotams, nebutų persekiotas už jų skelbimą kitiems. Tai-gi ir musų visi tautiečiai, pradėjus nuo S. Daukanto iki paskutiniam darbininkui, supratusiam reikalą ginti savo gentę nuo ištautinimo, yra persekiojami, kankinami ir su didžiausiu smarkumu žudomi už pasipriešinimą valiai despotų. Dauguma dar lietuvių tiki, kad vieninteliais mus tautos priešais yra caras Maskolijos su savo žandarais ir šnipais. Jeigu teip butų, tai drąsiai sakyčiau, kad lietuvių tauta, kaip žydų, pergyvęs amžių amžius, o jos vardas skambės iki žemė permainys savo pavidalą. Bet ant nelaimės, męs neturime, kaip žydai, prigimtoje kalboje mokslo, kurs mus saugotų nuo ištautėjimo. Žydų mokintojai sutvėrę yra mokslą, kurs juos apsaugoja nuo išnykimo. Kiekvienas gemantis žydas lieka paženeklintas, idant vienas kitą pažinti galėtų, jog yra tikru sangentainiu, o ne prisimaišusiu viliugiu, norinčiu jnos apgauti. Lietuviai gi išsižadėjo savo pratėvių mokslo, o priėmė svetimą, kurio tikslą iki šiai dienai mažai kas tesupranta; ir dėl to mus skaitlius vienval mažinasi, o žydų, neveizint ant įvairių persekiojimų, skaitlius vis didinasi. Kas gali užginčyti, kad likimas tautų nepriguli nuo mokslo? Įkvepiamas tik tėvų kudikiams mokslas gali palaikyti, arba pragaišinti tautą. Tą teisybę gerai supranta visos viešpataujančios šiądien tautos. Jeigu Lietuvos mokintojai, po įtekme romiškos dvasiškos despotybės, raštais ir darbais išrodo priešingą užlaikymui lietuvių tautos programą — nes viešai garsina, kad caras Maskolijos yra tikru lietuvių tėvu ir valdonu ir nuo jo męs neturime skirtis — tai ar galima laukti pasidauginimo lietuvių skaitliaus? Ar priimantiejie blizgančius kryžius su orderiais vyskupai, pralotai ir kunigai nori apsaugoti lietuvius nuo ištautėjimo? Juk-gi caras nepakelia rangose ir neaprupina k r e s t a i s palaikytojus lietuvystės, tik jos naikintojus? Dėlko-gi lietuviai, tą matydami, tyli, o nesiliauja guodoti savo mokintojų ir kelia protestus tik prieš carą? Dėlto, kad iki šiam laikui nebuvo Lietuvoje jokios kritikos kunigiško mokslo ir jokios kontrolės kunigiškų darbų. Matydamas tą stoką, mėginau, išleisdamas knygą „Iš ko kįla melai ir skriaudos žmonijoje", pakviesti nors sumanesnes plunksnas mano priešų prie to viešo ir reikalingo pakėlimui lietuviskos dvasios darbo. Bet triusas mano, apart užsipelnimo vardo Nerono ir tėvo anarkistų, nieko daugiaus nesulaukė. Matydamas vienog reikalą nesiliauti varyti pradėtą darbą tolyn, vėl esu priverstas kreiptis prie tautiečių ir kviesti į talką, idant gelbėtų man su prenumerata išleisti veikalą „Apie kankintojus ir kankintinius už mokslą", kurs, viliuosi, užganėdįs skaitytojus geriaus negu pirmasis, ir nurodys arčiau priešų mokslą skandinantį caroslavijoje lietuvius. O idant lengviaus atlikti tautišką darbą šelpime laisvai rašančių autorių, kurie ne dėl savo tik visuomenės labo dirba — paduodu čia budą, kokio norintiejie ateiti man į pagelbą galės su nauda prisilaikyti.

Kiekvienoje lietuviškoje kolionijoje yra jau partijos teip priešingos, kaip ir prilankios apšvietimui. Taigi nesunku bus mokslanorių partijai susirinkti į kruvą, ir vienam surašyti vardus visų norinčių pasimokinti ir geriaus suprasti mokslą gadynės, kurioje gyvename ir nuo jų surinktą prenumeratą, su savo adresu, man prisiųsti. Prekė knygos, daugiaus kaip 200 lapų turinčios, bus 50 centų, tik dėl prenumeratorių. Teip pasielgdami tautiečiai, ir sau ir man palengvįs darbą ir sumažins kaštus siuntimo pinigų ir knygų. Prenumeratorių vardus negarsinsime knygoje, jei bent patįs to reikalaus.

Pradžia jau yra padaryta. Sąnariai „Naujos Žvaigždės Liuosybės" iš Mt. Carmel, Pa., užprašė jau 20 egz. ir prisiuntė $10.00, kuriems meldžiu godotinos redakcijos pavelyti išreiksti kuoširdingiausią ačiu! Prenumeratą reik siųsti per „Money Order" ant sekančio adreso: Rev. V. Dembskis, 328 Federal st., Philadelphia, Pa.

Apie mano darbą vienas iš sąnarių literatiško komiteto S. L. L. šiaip issitaria: „Tamistos veikalas ne tik ką rašytas suprastiniausioj formoj visuomenei, bet ir įtura nešpasakytai svarbi. Šitas darbas išanalizuoja kuoaiškiausiai, kaip mikrobiškas žiuronas, visus skirtumus dieviško mokslo ir valdžių tamsybės. Aš tikiu, kad šis veikalas pralenkė kitus jusų raštus.... Garbė tau amžina, p. V. Dembski, už traukymą pančių vergijos"....

Ištikro laimingai užbaigsiu paskutines mano amžia

Draugyscziu Reikalai

$100.00 Dovanu

gaus tas, kuris pagaus žuvi su szilkiniu ant kaklo raikszcziuku ir su auksinems T. M. D. litaroms, kuri yra iszplaukusi isz Nemuno upes ir kaip mena mokyti vyrai ji nedelioj, 12 d. Sejos (June), 1904 m. atplauks ties Reissig's Grove, Riverside, Ill. Ta paczia diena ir tam paczeme darže Tesybes Myletoju Dr-te tures savo piknineka, ant kurio kvieczia visus lietuvius ir lietuvaites, merginas ir vaikinus imti dalyvuma, linksmai pasiszokti, atsikvepti tyru oru ir augauti tą žuvi. Gaudymas žuvies prasides 9 val. isz ryto ir trauksis iki velam vakarui. Inženga in darža vyrui su motere 25c. Pasarga: Kas ne tures nusipirkes tikieto in darža, o pagaus žuži dovanos ne gaus.

Komitetas.

Praneszimas.

Chicago, Ill. Dr-te Sim. Daukanto, ant pusmetinio savo susirinkimo, nusprende sumažinti instojima ant $1.00 iki metiniui susirinkimui. Todel kas isz lietuviu nori prisirasyti prie szios draugystei, dabar yra gera proga pakol instojimas pigus. Sekantis susirinkimas bus laikytas nedelioj, 5 d. berželio, 1 val. po pietų L. Ruigio saleje, 3301 S. Morgan st., kerte 33 gatves. Sim. Daukanto Dr-te gyvuoja jau 11ti metai, turi savo dideli knygyna, veliava tautiszka ir amerikoniszka ir viska kas tik Dr-tei reikalinga.

Dr-te Sim. Daukanto.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Vinco Szukio, 5 pedu ir 4 coliu augsztas, geltonu plauku, ir usu, staczios krutines, apatine lupa perkirsta, 3 metai gyveno Cumbola, Pa. Paeina isz Suvalku gub., Marijampoles, pav., Plutiszkio parap. Kas ji kur užtemys ir duos man žine gaus $25.00 nagrados Duokite žine ant adreso:

Joe Urbon,
Box 7, Hartshorne, Ind. Ter.
(6—3)

Pajieszkau savo brolio, Adolfo Bertasziaus, Kauno gub., Telszių pav., Kalvarijos parap., kaimo Rutineno, tris metai atgal gyveno Chicago, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Kazimiera Mažeikiene, (6—10)
639 E. 12th st., New York

Pajieszkau savo pusbroliu: Vinco, Andriejaus ir Jono Stadalniku, Suvalku gub., Vilkaviszkio parap., gmino Gižu, kaimo Viižaldu, visi trys gyveno Ameri koj. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinę ant adreso:

Motiejus Žemaitis,
82 Belhnall Park, Bellshill, Scotland.
(3—6)

Pajieszkau savo pusbrolio Jono Jokunto, Kauno gub., Vilkmerges pav., Pupenu vol., kaimo Miszkoniu, gyveno Baltimore, Md. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Liudvikas Czepukas,
212 First st., Elizabethport, N. J.

Pajieszkau savo draugu: Juozapo Padaucziuno ir Petro Samukaiczio, gyvenusiu Springvalley, Ill. Paeina isz Kauno gub., Panevežio pav., Remigalos par., Kauno Grigaliu. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Vinc. Darguižis,
1124 Grove st., Scranton, Pa.

Pajieszkau laisvamanes lietuvaites ant apsivedimo, terp 20 ir 27 metu. Meldžiu adresuoti

P. Baronas,
34½ North 2-nd st., Kansas City, Kansas.

Pajieszkau savo broliu: Jono ir Petro Jaraminu, Kauno gub., Sziaulių pav., Lygumos vol., Kaimo Janiszkaiczių. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Mateusz Jaraminas,
Box 635, Victor, Colo.

Privatiszkas atsiszaukimas.

Pora menesiu atgal mano saliune susipesze lietuviai su szvedais ir pradejo szaudytis. Kulka kliuvo vienam szvedui in koja. Tas dabar apverte beda ant manes, buk asz ji szoviau ir patrauke mane po kriminaliszku sudu. Turejau užstatyti bondsa ant $3000.00 iki provai. Prova gali ateiti bile diena szymet. Jeigu neturesu gero advokato gali padaryti mane kaltu ir nusudyti in kalejima, o asz tame niekuom ne esiu kaltas. Geri advokatai kasztuoja daug pinigu, o asz esu biednas, neturiu kuom pasamdyti. Todel sziuomi kreipiuosi prie visu savo broliu lietuviu melsdamas mane gelbeti bedoje esanti. Du mano draugai eis per lietuviu namus kolektuodami tam mieriui pinigus. Jie tures raszta nuo lietuviszko Kliubo. Kur jie ateis asz praszau Jus, broliai mieli, neatsakyti, bet duoti kas kiek galite ant suszelpimo manes nelaimingo. Pasigalekite manes, broliai, bedoje esanczio, gelbekite, o asz busiu Jums visada dekingas. Su guodone,

Mateuszas Norvilas,
Chicago Heights, Ill.

Ant pardavimo geras saliunas vietoje lietuviu apgyventoje, miestelyje arti Chicagos. Dasižinokite „Lietuvos" redakcijoj.

Ant pardavimo medinis namas su lotu. Namas ant dvieju pentru, apaczioje groserne, virszuje gyvenimas. Parsiduoda su visu bizniu, arkliu ir vežimu. Arti lietuviszkos bažnyczios. Preke $3000. Dasižinokite „Lietuvos" redakcijoj.

Pigiai ant pardavimo du jaunuomenei tinkami daiktai, tai yra: naujausios mados Byciklis ir Armonika pargabenta isz Prusu. Savininkas iszvažiuoja in Lietuva, todel parduoda labai pigiai, ir kas juos pirks nesigailes, nes tokiu daiktu kaip mineta armonika niekur czia negaus. Atsiszaukite pas:

Joseph Alijoszius,
8707 Commercial av., So. Chicago, Ill.
(10—6)

Pigiai ant pardavimo geras saliunas, vietoje lietuviu apgyventoje, biznis nuo seniai iszdirbtas. Savininkas iszvažiuoja ant farmos. Atsiszaukite pas.

Aleksandra Gedmina,
373 W. 25th st., Chicago, Ill.
(10—6)

Pigiai ant pardavimo saliunas lietuviu apgyventoje vietoje, biznis nuo seniai gerai iszdirbtas. Savininkas iszvažiuoja in Lietuva.

Tamas Savickas,
129 Maus st., Newark, N. J.

Pigiai ant pardavimo labai gera buczerne lietuviu apgyventoje vietoje, biznis gerai iszdirbtas, gera proga lietuviui. Savininkas turi butinai isvažiuoti in Lietuva. Atsiszaukite pas:

Joseph Petrauska,
238 D. st. Cor. Silver, So. Boston, Mass.
(17—6)

Reikalingas jaunas vaikinas prie offiso darbo. Tur moketi gerai raszyti ir kalbeti lietuviszkai, lenkiszkai ir ruskai. Adresuokite,

Henry J. Schnitzer's Bank,
141 Washington st., New York.
(10—6)

Reikalauja darbininku, mechaniku ir paprastu darbininku prie darbo.

Urnich agent.
Room 26. 81 S. Clark st., Chicago, Ill.

Aukos kankintiniams.

Svecziai pas P. Stankuviene Brooklyn, N. Y. sumete:

J. Benderis	25
A. Benderiene	25
P. Stankuviene	25
A. Armalaviczliute	25
B. Vaivoda	25
K. Kurzentaitis	25
Z. Žiczkauckiute	10
E. Lapacziute	10
V. Mickevicziute	10
P. Ramanauckas	10
K. Kurzentaitis	10
	$2.00
Isz Wilmerding, Pa.	2.50
Buvo	$51.53
	$55.53

Aukos VISZTALIUI.

Isz Wilmerding, Pa.	85
Isz Thorp, Wis. F. Mikolainis	25
Buvo	$6.46
Sykiu	$7.56

„AUSZROS" Dr-tes fondas, besimokinancziai lietuviszkai jaunuomenei.

Buvo	$423.22
Isz Wilmerding, Pa: M. Naginaviczius $1; P. Kuzmickas, B. Kundratavicziusz, J. Kundratavicziusz, J. Valtkevicziusz, K. Maleckas, K. Kirszenas, P. Kimbirauckas, V. Mitkus ir S. Valatkeviczius po 25c; K. Kairukszitis, P. Maciulevicziusz, A. Kerszis po 50c; A. Maciulevicziusz 30c; Z. Matonis, A. Barsztis ir J. Varaszka po 10c. Viso	$5.35.
Kankiniams 2.50, Visztaliui 85c,	2.00
Isz Thorp, Wis. P. Galczas	1.00
	$426.22

BREVIORELIS

KATALIKIŠKA MALDU KNYGELE,
Pavesta Lietuvos Katalikiškai Jaunuomenei.
Knygeles misra 2¾×3¾. Puslapiu 140, storis ¼ colio.

Maziausia, graziausia ir smagiausia maldaknygė nežiu bažnyčion. Miršta, miparai ir sapitkaitjos dziejose kalbose: lotyniškai ir lietuviškai. Turi visas reikalingas malšias ir kalendorių teip kaip didelė knyga. Balta plona gera popiera. Čia yra jos paveikslėliai ir prekės:

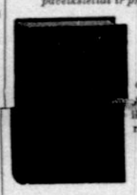

No.1901. Juodi, kieti, druti audimo apdarai, išrodo kaip aksoriniai, graži išspausti išmarginimai, lapų kraštai raudoni. Prekė.....40c

No.1902. Juodi, kieti, druti audimo apdarai, išrodo lyg skuriniai, graži išspausti išmarginimai, auksuotas kryžatis ant šono, auksuoti lapų kraštai. Prekė 50c

No.1903. Juodos francuziškos skurelės kieti lygus apdarai, auksiniai parašai ant šono ir nugaros, lapų kraštai bagotai raudonai auksuoti, rundini kampai. Prekė $1.00

No.1904. Juodos francuziškos lygios skurelės, minkštai iškimšti apdarai, kampai išmarginti, auksiniai parašai ant nugaros ir šono, raudonai bagotai auksinti lapų kraštai, rundini kampai. Prekė $1.25

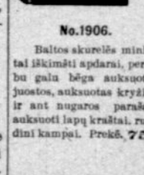

No.1905. Baltos skurelės kieti druti apdarai, graži išspausti išmarginimai, auksuoti lapų kraštai. Prekė 50c

No.1906. Baltos skurelės minkštai iškimšti apdarai, per abu galu bėga auksuotos juostos, auksuotas kryžius ir ant nugaros parašas, auksuoti lapų kraštai, rundini kampai. Prekė, 75c

No.1907. Baltos celuloidos gražus apdarai, išrodo kaip balčiausias sloniaus kaulas, šysta, slidi, žvilganti; ant šono auksuotas kieliškas ir kvietkelė žaliais ir kitokių parvų lapeliais, rundini kampai, lapų kraštai bagotai auksinti, su viena kauline ant vidurio kabute. Prekė.....$1.50

Pinigus siuskite ant adreso:

A. OLSZEWSKI,
924 33-rd St., Chicago, Ill.

G. M. DANUS,
Lietuviszkas Kriauczius

160 Canalport Ave., Chicago, Ill.
Terp Halsted st. ir Union Ave.

Apsteliuotas Drapanas padaran gražiai, gerai ir pigiai. Turiu daugybę importuotų ir namini gelumbių ant pasirinkimo. Visą savo darbą gvarantuoju.

Reikalaujanti gerų drapanų ateikite pas manę, o aš pasirupinsiu jus užganėdinti.

J. MIRAUSKIS,

3305 Auburn av., Chicago, Ill.

Turiu dideli sztora laikrodžių, laikrodelių, žiedų, muzikaliszku instrumentu, gražių gromatonis popieru, marszkiniu, paneczeku, kepuriu ir visokiu vasariniu apredalu. Mano prekes pigesnes kaip kitu, o tavoru turiu ikvalei ant pasirinkimo. Parduodu ant vietos ir ant reikalavimo siunczu ir in kitus miestus. Rašykite man, o gausite katalloga dykai.

Dykai auksinis Laikrodelis!

Mes duodame szita naujausios mados Amerikoniszkais vidurinis Laikrodelis, gerai laika rodanti, visai dykai tam, kurs parduos 24 aftikullukus musu bižuterijos po 10c. kožna. Lukstai jo iszrodo kaip laikrodžio gvarantuoto ant 25 metu. Rašyk tuojaus, o mes tuojaus prisiuszime bižuterija ant pardavinejimo. Kada iszparduosi prisiusk mumis dykai.

$2.40 ir gausi szi laikrodeli su lenciugeliu

Crown Supply House,
Dep'h 23, 163 Randolph st., Chicago, Ill.

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

Per C. O. D. mes nesiunciam.
Klausenti rodos per gromatas adresuokite sziteip: duosime uma atsakyma.

Drs. J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

Visai už dyka.

Kas prisius 25c. markems aplaikys 12 arkuszu gromatoms popieru su kopertais ir gaus dovanu lietuviszka knygele verta 15c. dainu ar kita kokia nores. Popieros su gražiais pasveikinimais, dainelems, paveikslais ir gražioms kvietkoms. Už $1.00 6 cuzinai. Agentams duodu ant ju gera uždarbi. Adresuokit:

V. Ukmann,
Station W. Box 14. Brooklyn, N. Y.

Dr. O. C. Heine
DENTISTAS.

OFFISAS:
Kerte 31-mos ir So. Halsted ulycziu.
Gyvenimas viršui Aptiekos.
CHICAGO, ILL.

Traukia dantis be jokio skaudėjimo, instato auksinius, ar kokius kas nori. Darbą savo gvarantuoja.

Lietuviszka Banka.

(Uždeta 1888 mete.)

Siuncziam pinigus greitai ir saugiai in visas dalis svieto. Parduodame Laivakortes ant greicziausiu laivu. Paczto Sta. No. 8.

S. Mack,
212 First St., Elizabeth, N. J

Lietuviszkiejie Europos laikraszcziai.

Varpas politikos, literaturos ir mokslo menesinis laikrastis. Metu preke.....**$1.25**

Ukininkas tautiszkai-politiszkas menesinis žmoniu laikrasztis. Metu preke.....**75 centai**

Abu laikraszcziu iszeina Tilžeje (Prusu Lietuvoje) kas menuo viena karta.

Kiekvienas lietuvis, noris politiszkai apsiszviesti ir geriaus suprasti Lietuvos reikalus ir savo pareigas, noris sekti Lietuvos visumenes gyvenima, savo broliu darbus Lietuvoj ir ju kovas su caro valdžia bei jos bendrais už savo tiesas, už geresne savo ateiti, — kiekvienas paminetuose laikraszcziuose atras daug naudingu žiniu ir pamokimu.

Kas noretu parsiisiuzdinti viena ar antra laikraszti, arba ir abudu kartu, te padeda raszydamas ir siuzdamas pinigus toki adresa:

M. Saunus Fabrikstr. 27 Tilsit, Ostpr. Germany.

Arba ir katra nors isz žemiau paduotuju

M. J. Damijonaitis 3108 S. Halsted st. Chicago, Ill.

N. Gendrolius 344 Broadway, So. Boston, Mass.

Lietuviszkai-Ruska Aptieka.

257 Hanover st. 257
Boston, Mass.

Turime pilnai aptiekoriszku tavoru kaip krajevu teip ir užrubežiniu. Aptiekoje visados randasi **daktaras**, kurs duoda roda visokiase ligose be jokios mokesties.

Silpni Vyrai.

Visiems reikalaujantiems daktariškos pagelbos pasiunsiu garsaus daktaro receptą dykai. Ne C. O. D. ne apgavingus gydymo sampelius. Perskaityk šį apgarsinimą.

Šis yra parašytas dėl vyrų, turinčių sugriautą sistemą per ištykumą savo jaunų dienų. Klausyk mano rodos. Perstok gydęsis su "sempelinėmis" gyduolėmis, elektriškais diržais, "speciališkoms" patentuotoms gyduolėms ir kitokiomis apgavystėmis. Diržas negali tevys išgydyti, o nuolatinis gėrymas ar valgymas visokių medicinų sugadins tau vidurius, užnuodys tavo sistemą teip, kad liga stosis neišgydoma.

Keletą metų aš kentėjau liga jaunistės klaidų: ouvau nervišką, turėjau naktinius nubėgimus, varicocele, stoką vyriškumo, silpną pomiet, stoką gyvumo, ambicijos ir drąsos, jaučiau sunkenybę, sumažėjimą lytiškų dalių ir tt. Mėginau gydytis viskuom kas tik ką rodyjo, bet vieton geryn, sveikata ėjo blogyn. Ant galo buvau priverstas keliau ti į Europą ir klausti rodos garsonio daktaro, kuris mane ir pagydė. Receptus to garsaus daktaro, kuriais aš pasigydžiau turiu ir šiądien savo rankose, nes žinau kaip tai sunku buvo pasigydyti, todėl aš pasiryžau ir kitus pagelbėti tokioms ligoms sergančius. Kas pas manę atsišauks per laišką, aš kožnam pasiunsiu dykai kopiją to garsaus recepto uždarytoje gromatoje drauge su reikalingais pamokinimais kaip gydytis. Receptas bus parašytas teip aiškiai, kad pagal jį kiekvienas geresnis aptiekorius gydones sutaisys. Paklausyk mano rodos, o pamatysi kad visiškai išsigydysi.

Nepasilikyk manes už tokį farlatanų kaip kad tie, ką siulo gydymą dykai, diržais dykai, rodas dykai kaipo meškerę ant sugavimo žuvių — kad paskui iš jų pinigus viliot už netikusius ir pavojingus medicinas siunstomas C.O.D. Aš nieko nesiunčiu C.O.D. neturiu nieko parduoti; vardą gi tavo užlaikysiu slaptoje. Jeigu mane atrasi neteisingu, turi tiesą šiame pačiame laikraštyje apgarsinti mane apgaviku. Už mano klapatę, aš paprašysiu tik 50c tada, kada išsigydysi. Daugiau nieko nereikalauju ir neprašau kad man siunstum pinigus pirmiau pakol visiškai neišsigydysi. Rašyk man šiądien, nes gal šis apgarsinimas kitu syk jau nebus šiame laikraštyje.

Atmink kad tu gauni receptą ir visus reikalingus pamokinimus dykai ir nereikalauji nieko mokėti pakol visiškai neišsigydai, tada užmokėsi man 50c. Adresuok:

C. Bentston, P.H. Box 655, CHICAGO, ILL.

KASDIEN

asz gaunu naujus laiszkus nuo ligoniu, kurie yra davadu nesuvylianczios pasekmes mano vaistu.

Olyphant, Pa. Kovo 12, 1904 m.

Brangus Profesorius Collins:—

Aš skaitau sau už gerą laimę matyt jus vardą laikraščiuose. Jausdamasi sergančiu jau ilgą laiką nuo silpnybės kepenų ir inkstų ir slogų skilvio, aš apturėjau tiek daug palengvinimo nuo vaistų, kurie man buvo siųsti, kad aš dabar labai linksmas nusiųsti jums savo paveikslą, apgarsinkite jį visuose laikraščiuose, idant jusų vaistininkiškas gabumas ir malonus pasielgimas su sergančiais galėtų buti žinomu kuo plačiausiai.

Su pilnu užsitikėjimu, tikėkite man, Jusų tikras tarnas ir draugas,

L. Pusdešris.

New York, Kovo 7, 1904 m.

Mano brangus daktare:—

Siunčiu jums šiądien savo paveikslą, ir meldžiu jus pagarsinti jį drauge su mano laišku. Iš lieguosi daugelį metų nuo pasididinimo kepenų, blogo žiebčiojimo ir abelno nervikumo drauge su moteriškoms ligoms, aš išgirdau apie jusų vardą ir vartojau jusų vaistus ir sekian jusų rodą su ta ideja, kad po kelių savaičių aš buvau pilnai išgydyta nuo visų mano nesveikių.

Aš siunčiu jums širdingiausią padėkavonę už šitą stiliuosavimą nuo visų mano kančių, ir rodiju visoms moterims kurios yra sergančios panėšiai, kreiptis prie jus, nes aš tikrai tikiu, kad jus joms pagelbėsite.

Jusų dėkinga pacientė,

Mrs. M. Companiak,
69 Third ave., N. Y.

Steubenville, Ohio, Kovo 2 d. 1904 m.

Guodotinas Profesoriau:—

Prigą vartojimą jusų puikųjų vaistų, aš ilgus metus jaučiau su kožna atmaina oro didelius reumatiškus skausmus kožnoje dalyje kuno, ypatingai skaudėjimą gerkles ir skausmus rankose ir pečiuose. Nors aš turėjau daugelį daktarų, aš ėjau blogyn ir labai sulaibėjau susipnėjau ir netekau visiškai valgumo.

Po paėmimui jusų vaistų aš nekuomet dar po to nejaučiau jokio skausmo ir neturėjau jokio kito nesmagumo ar nesveikatos, kurią aš iškentėjau pirma. Aš esiu tvirtas, įgijau 20 svarų ir jaučiosi pilnai sveiku,

Meldžiu priimti mano padėkavonę už sugrąžinimą man sveikatos su savo medicinišku gabumu ir jusų nesulyginamais vaistais. Aš pasiunčiu jumis savo paveikslą šiądien, kurį jus galite pagarsinti drauge su šituo laišku ir visuomet skaitykite mang tarpe savo dėkingų pacientų. P. Putinas.

Paslaptis D-ro Colllins'o gydymo ligų pasekmės yra tame, kad po nuosekliam tyrinėjimui ligų privatiškai ir ligonbučiuose JIS IŠRADO GYDUOLES, kurios ne tik išgydo sergančius organus, bet teipgi veikia ant visos nerviškos sistemos, sustiprindamos ją ir priduodamos kunui stiprumą atstovėti užpuolimui ligos ateitėje.

Neapgaudinėk savęs. — Neapkrauk savo pajiegos ir nelauk kol liga tavę visiškai sunaikins. Kiekvienas iš svarbiųjų organų kuno yra lyginai kaip žiedas retėžyje gyvasties. Jei yra silpnumas širdies ar plaučių, kepenų ar inkstų, tai buna silpnas žiedas retėžyje gyvasties, kuris bile valandą gali nutrukti.

Sunku butų nusverti gerumą, kokį D-ro Collins'o vaistai yra padarę, ar apštį laimės, kurią yra suteikę Amerikos namams bėgyje 12 metų nuo pirmutinio padavimo jų žmonėms ir apreiškimo jiems, kad jie apsigins ir išsigydis nuo daugelio ligų, kurios gresia gyvastims tėvų ir vaikų. Kožnas pažadėjimas duotas jiems buvo dalaikytas, ant kiek tas yra žmogaus galybėje, ir šiądien D-ro Collins'o vaistai yra pripažinti už pavyzdį ne tik nuo žmonių, bet ir nuo daktarų, vaistiniškų mokslainių, kollegijų ir mediciniško svieto abelnai.

Prof. Collins darodė be mažiausios paabejonės —kad jo ŠALČIO GYDUOLES išgydo slogas šviežias ar biauriai įsisenėjusias ir apsaugoja nuo Pneumonijos, Bronchitis, Influenzos, Kataro ir net daug pavojingesnių ligų.

Jo Reumatizmo Gyduolės— yra tikras vaistas nuo visokių formų reumatizmo, paprastai išvarantis skausmą į 12 adynų.

Jo Inkstų Gyduolės— yra išgydę daugybę sergalingų inkstų ir prašalinę daugiaus kartų Brightligę negu kokia nors kita žinoma gyduolė.

Kepenų ir Kraujo Gyduolė— daro stebuklus taisyme žmonių ir užlaiko juos liuosais nuo Skaudėjimo pilvo, Kietų vidurių, Odos išbėrimų, Galvoskaudžių ir tt.

Jo Kosulio Gyduolė— sustabdys kosulį ir sulaikys jį nuo įsigavimo į bronchinius takus ir plaučius daug tikriaus negu koks kitas išradimas.

Kad visi kiti jo vaistai — yra teip pasekmingi gydyme ligų, teip nepavojingi, tikri ir ciegose, kaip ir tie, kurie augščiaus minėti.

Jeigu sergi, rašyk pas jį be atidėjimo apie savo ligą. Jis prisiųs tau vaistus, kuriais išsigydysi ir įgysi pilną sveikatą.

PROF. E. C. COLLINS, New York Medical Institute, 140 West 34th St., NEW YORK.

Puiki Lietuviszka Balberne.

Po num.
155 Metropolitan av. ant kampo Berry st. Brooklyn, N. Y.
Juozas Szunskis ir Vincas Simanawiczia

Puikei plaukus kerpa ir lengvai barzda skuta.

Dykai! Dykai!

Gaus kiekvienas Daktariškų knygutę apie ligas vyrų, moterų ir vaikų kas prisiuns savo adresą ant adreso:

L—VA, P. O. Box 268,
MADISON SQ. N. Y.

Nuo Korn-spanduku ant koju tik 10c.

Gvarantavojeme isrgydyma.

Dantu gelsmo ir Skorbuto, Papuczkus nugidit, Plauku sliukima sulaikite ir sutaukite ant prapliuszios galvos, Pleiskanas isznaikina. Teipgi turime vaista del iszsaikinimo plauku, kad barada nereikta skusti, arba moterie turi ant apgrimimo ligus gyvaplaukius, mes esame SPECIJALISTAIS.

J. M. B. Chem, Co.
bx106 Sta. W. B'klyn-New York.

Nei $1 Nereikia Moketi iki Iszgydymui.

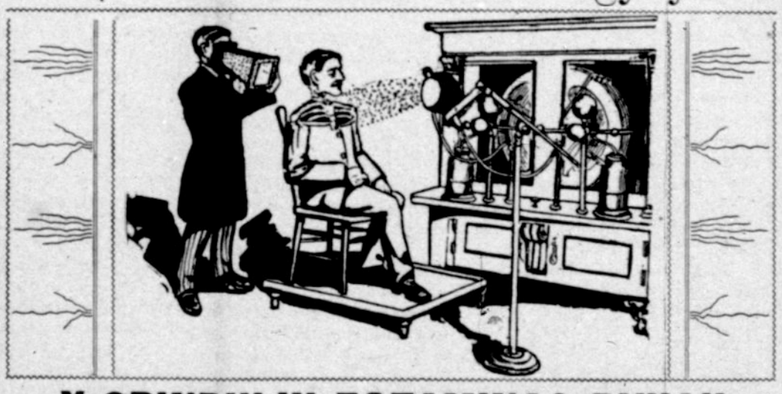

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!

Garsus mediškas užžiurėtojas, užbaigęs vokiškus ir amerikoniškus Universitetus, su daug metų patyrimų yra autorium, išrodinėtojum ir specialistu gydyme privatiškų, nerviškų ir užsisenėjusių ligų. Tukstančiai jaunų vyrų tapo išgelbėti nuo priešlaikinio grabo, kuriems jis sugrąžino sveikatą ir tvirtumą.

Nerviškas nusilpnėjimas. Nerviškas silpnumas, peržengimas gamtos tiesų, nustojimas gyvybės, lenkimasis draugijos, sunykimas ir tt. yra tai pasekmės sulaužymo sveikatos tiesų. Tu gal esi pirmam laipsnyje bet atmink kad artiniesi greitai prie paskutinio. Nedaleisk falšyvai begėdystei ar pasididžiavimui suturėti savę nuo sugryžimo prie sveikatos. Daugel vyrų neatboja apie savo padėjimą kol jau yra per vėlu.

Limpančios ligos, kaipo kraujo užnuodyjimas visokiuose laipsniuose, užkrėtimas gerklės, nosies ir kaulų, puolimas plaukų, užakimas varpos ravėlio, uždegimas puslės, sutinimas lytiškų dalių yra greitai ir nuodugniai išgydomi. Mes parengėme gydymą virš minėtų kenkimų teip, kad tu netiktai patirsi greitą palengvinimą, bet visišką išgydymą.

Atmink— Mes duodame užtikrinimą išgydymo kiekvienos ligos paimtos ant gydymo. Jeigu tu negyveni Chicagoj, tai rašyk prašydamas klausymų lakšto. Tu gali but išgydytas namie, jeigu suteiksi mums gerą aprašymą savo ligos. Gyduoles sukrauname in mažas, be jokių parašų skrynutes, teip kad nieks neatkreiptų atydos kas jose yra.

Gyduoles Dykai iki Iszgyjimui.

State Medical Dispensary,

Pietvakarinis kampas State ir Van Buren gatvių,
Inejimos per 66 Van Buren gatve, ruimas 6, Chicago, Ill.

Mes užprašome visus kenčiančius nuo užsisenėjusių ligų, nuo kurių negalėjo išsigydyti, atsišaukti į musų gydynyčią ir pamėgyti musų NAUJA BUDA, kuris yra laikomas už neklaidinga.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 4 po pietų; nuo 6 iki 7 vakare. Nedėliems ir šventadieniais nuo 10 tik iki 12.

RODA DYKAI!

Paveikslas naujo Popiežiaus PIUSZO X.

miera 18x24 coliu.

Yra labai gražus pa veikslas, ant kurio matosi naujas popiežius teip kaip gyvas. Viduriniai rubai balti viršutiniai raudoni, o abrozo dugnas tamsiai žalias. Neapsakytai gražus paveikslas.

PREKE 50 centų.

Gaunamas „Lietuvos" redakcijoj. Adresas.

A. OLSEVSKIS,
924 33rd Str.,
Chicago, Ill.

MARJA DOWIATT

LIETUVIU DAKTARAS

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 10tos ryto.
nuo 7-tos iki 9 val. vakare.
Nedelioms tiktai nuo 8-tos iki 10-tai ryto.

Telefonas: Morgan 1382.
Telefonuot galima isz kiekwienos aptiekos.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirba:— **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenkleilius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:— **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir visus bažnytinius paredus. Visoki darbą atliekia artiistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas buts pridaręzziai atliktas ir tuom suszelpti savo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

DOVANAI VISIEM SERGANTIEM

KOL NEBUS ISZGYDYTI,
Garsus Elektros DIRŽAS
„GIANT"

ELEKTRA YRA GYVASTIS! Vienu vaistų neužtenka, nes organizma liga nusilpnina, ir vaistai negali sugrąžinti tos pajiegos, kurios jis neteko per chroniška arba sunkią ligą. Štai delko daugelis žmonių vartoja vaistus per ilgus metus be jokios naudos, o kiti išgydyti tik vaistais, kada jau tiki kad yra visiškai sveiki, umai atkrinta į senąją ligą prie menkiausios progos.

ELEKTRIŠKAI - VAISTIŠKAS GYDYMAS (su elektra ir vaistais) yra vienatinis gydymas kursai išgydo be abejones į galimai trumpiausią laiką VISAS UŽSISENĖJUSIAS IR NAUJAS LIGAS. Parodymui, kad teip yra, mes VISIEMS sergantiems, kurie tik pas mus atsišaukia, siunčiame DOVANAI, kol jie pasveiks, savo garsų elektriską diržą GIANT.

Kosulys, silpnumas, reumatizmas, silpnumas vidurių, dusulys, ligos pilvo, kepenų, plaučių, puslės ir širdies, nečystumas kraujo, nerviškos ligos, negalėjimas, nevaisingumas, uždegimai, karštligės, slinkimas plaukų, gonorhea, skauduliai, sifilis, nieželjimas, nereguliariškos mėnesinės, malaria, ir t. t. YRA TIEK KOKIA LIGA NEBEBUTŲ, atsik ir šiądien tuo pasirinkimu specijalistai, arba jei esi toli, parašyk geral išaiškindamas savo ligą.

Rašyk pas:

New York Specialty Co.,
52 W. 18-th St., Room 24, NEW YORK, N. Y.

MES GVARANTUOJAME KAD IŠGYDYSIME.
PRIĖMIMO valandos: kasdien nuo 11 iki 1, Subatomis nuo 10 iki 1.

D-ras A. F. Bauer

sunus garsaus prof. M. D. BAUER.

Baigęs moksla Europoj ir Amerikoj, gydo visokias ligas abieju lyčiu su didele pasekme.

Ofisas ir gyvenimas

Blue Island Ave. kampas 12 ul.

Ruimai 8, 9 ir 10 Power House.
Chicago, Ill.

Valandos:
10 iki 11 ryto,
2 iki 4 po pietu,
ir 7 iki 9 vakare.

Telefonas: Monroe 855.

F. P Bradchulis

Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709
S. E. Corner LaSalle & Washington sts
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj Weda prowas kaip civiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 3112 S. Halsted arti 31-mos.
arti 31-mos ul. Tel. Root 74.

Ant 17 Akmenu RailroadLaikrodelis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir užstatomas, vyriszkas ar moteriszkas, 18 karato AUKSU PLEITYTAS, Įvejais hunting lukszais, graži išmarginimais. Geral laika laikrodelis, gvarantuotas ant 20 metu. Per szia 60 dienu mes siunsime szi laikrodeli kiekvienam kurs mums prisiuns savo adresa už **$5.75** C. O. D. Po apturėjimui, jei patinka užmokek expresui $5.75 ir kasztus atvežimo ir paimk laikrodeli, jei netinka neimk ir nemokek ne centa. Savo sztoruose už toki pat laikrodeli mokesi $25 14K auksu pleitytas lenciuge ir dykai su kiekvienu laikrodeliu.

Excelsior Wactch House,
666 Lees Bldg., Chicago Ill.

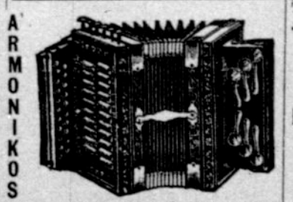

ARMONIKOS ir LAIKRODĖLIUS parduodam už numažintą prekę, del šito laikraščio skaitytojų. Buk atsargus pirgdamas laikrodėlį nuo svetimtaučių. Lietuviai pas savę!

Jeigu dar neturi mano kataliogo, tai rašyk šendien prisiųsdamas savo adresą ir už 2 ct. markę, o mes prisiųsime gražų lietuvišką armoniką kataliogą dykai, kuriame rasite visokių muzikališkų instrumentų ir laikrodelių prekes.

Adresuokite teip:

M. J. DAMIJONAITIS
3108 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Raulai kurtu begi? Nugi pas PiatraSzlekį nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska očiszczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diena, tai jau ilgiau su tamista kalbeti negaliu. Lik sveikas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir paklauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbeti angliszkai. Atsikite pas mane, o asz jum patarnusiu už dyka visokiuose reikaluose